

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

DIN SUMAR:

**Aurul (negru)
din gunoaie**

**Indispensabilă
pe Pământ
și în Cosmos —
mișcarea**

**Incursiuni
în inima
cutremurelor**

**Maigret —
fără secrete**

**Arta
de a fi bolnav**

**Dombai (Caucaz) —
Vila „Valea Soarelui”**

Foto : V. Sozinov

3

ANUL XXX
18 IANUARIE 1974
(1505)

Noțiunea de „criminalistică” este azi cunoscută de oricine. Adulții citesc în autobuz sau tramvai cărțile Agathe Christie, copiii renunță la sport și uită de lecții școlare în fața televizorului de vreun film polițist. Prea puțini știu însă care este adevărata accepție a no-

țiunii amintite. Cea mai simplă definiție a ei ar fi: știința infracțiunilor. Dar această formulare ridică altă întrebare: de ce este socotită, de pildă, criminalistica o știință și nu o artă, cum s-a afirmat de multe ori?

Documentar

MAIGRET — FĂRĂ SECRETE

Dealtfel multă vreme ea a fost socotită într-adevăr o artă și a fost practică exclusiv de detectivi foarte talentați care, în povestiri și romane de aventuri, erau totdeauna descriși ca niște personalități ieșite din comun. Și nici nu s-ar fi putut altfel, intrucît misiunea lor era de a descoperi criminali, or oamenii obișnuiți nu puteau face așa ceva. În plus, îndeletnicirea criminaliștilor era socotită extrem de primejdioasă. Această mentalitate a dăinuit pînă cînd austriacul Hans Gross a editat primul „Indreptar pentru anchetatorii penali”. Anul 1899 cînd a fost publicată a treia ediție, completată a acestui prețios auxiliar al criminaliștilor, este acum socotit de fapt începutul criminalistici ca disciplină științifică.

Astăzi, în criminalistică își fac tot mai mult loc metode moderne ca: înregistrările pe bandă de magnetofon, laserul, analizele chimice etc. Arsenalul mijloacelor tehnice aflate la îndemina acestei științe definește dealtfel acum și posibilitățile, întinderea acțiunilor ei. Criminaliștii au descoperit, de pildă, — spre bucuria istoricilor — că Napoleon a fost otrăvit, că colecția „rarisimă” de scrisori ale compozitorilor Beethoven, Bach, Haydn etc. nu este decît o colecție de falsuri.

În ultimii ani, criminalistica a inclus în arsenalul ei computerele. Se cunoaște, de pildă, un caz cînd criminalul a fost descoperit cu ajutorul computerului în numai nouă minute. În memoria calculatorului au fost introduse date despre cele mai diverse cazuri de jafuri săvîrșite la bănci. Datele cuprindeau între altele ora cînd fusese comis furtul, modul de deschidere a seifurilor, metodele de ștergere a urmelor etc. Poliția a transmis computerului datele direct de la „locul crimei”. În numai nouă minute, mașina l-a descoperit pe infractor.

Criminalistica modernă are trei capitole importante: tehnica, tactica și metodologia. Dacă tehnica, de pildă, utilizează cele mai noi succese ale științelor naturii, tactica presupune studiul metodelor de anchetare. Orice anchetă penală presupune o sumă de întrebări adresate de anchetatori și criminaliști, fie celui interogat, fie unii altora și lor înșile etc. Dintre acestea, șapte sînt mai importante și obligatorii în absolut toate cazurile.

Care sînt ele?

Unde?

Este prima și cea mai simplă întrebare. Și este determinată, de obicei, de un apel telefonic primit de o secție de miliție sau poliție. Milițianul (polițistul) de serviciu ascultă, își notează ceva, întreabă („Unde s-a întîmplat?”), din nou notează. La cîteva minute după sfîrșitul convorbirii, către locul crimei pleacă un grup de anchetă. Acesta cuprinde, de obicei, un inspector de miliție (poliție), un medic legist și un expert criminalist. Acesta din urmă ia obligatoriu cu sine o trusă cu aparatură de fotografiat, prafuri dactiloscopice, preparate chimice, instrumente etc.

Cercetarea la fața locului poate dura două, dar și douăzeci de ore. Totul depinde de zelul expertului, de experiența, perseverența, răbdarea lui etc. Răbdarea este dealtfel cea mai „solicitată” trăsătură a criminaliștilor, independent de specializarea lor în chimie, biologie, dactiloscopie, fotografie etc.

Ce?

Această întrebare ne apropie cel mai mult de specializarea criminaliștilor. Activitatea lor se desfășoară în laboratoare de examinare a actelor, de biologie, dactiloscopie, trasologie, foto, fizicochimie. În funcție de ce s-a întîmplat, anchetatorul penal hotărăște ce întrebări să-i adreseze criminalistului.

Să presupunem că s-a comis un asasinat. La locul crimei au fost găsite un lacăt englezesc spart și un tub de cartuș. Să mai admitem și că, deocamdată, acestea sînt toate corpurile delictive. În acest caz se pune întrebarea: lacătul a fost spart de infractor? Dacă da, cine este cel care l-a spart, ce marcă și ce

calibru avea pistolul cu care s-a tras? Să zicem că suspectul avea asupra-i un pistol marca „TT”. De aici decurge o nouă întrebare: cartușul găsit la locul crimei a fost tras din pistolul individului suspectat de crimă? La aceste întrebări trebuie să răspundă experții în trasologie și balistică.

Apoi, la locul crimei mai sînt găsite și cîteva fire de păr. Acum este rîndul biologilor să hotărăscă: de unde provin firele de păr — sînt de om sau de animal?

Cînd?

Cînd a fost comisă crima?

Medicina nu poate încă stabili exact perioada de timp cînd a fost comisă o crimă. La întrebarea cînd? ea răspunde: „Acum n ore”.

Timpul este cel mai mare dușman al

la apă. Scopul infracțiunii era de la bun început evident. Experții au trebuit să cerceteze însă dacă „comandantul” opera singur sau avea și complici. Și această chestiune a fost în cele din urmă limpezită. De reținut deci mobilul infracțiunii: banii s-au dovedit mai puternici decît dorința studentului de a-și face o meserie prin învățătură.

Este o mostră de răspuns — poate cea mai frecventă — la întrebarea „De ce?”

Cu ce?

De la un timp, doi vecini erau în relații proaste. Într-o zi, unul din ei, minios din cale afară, a pus mîna pe un topor și s-a repezit să-l lovească pe celălalt. Acesta din urmă a parat lovitura cu un taburet salvîndu-și astfel viața. Dar tentativa de omor este și

sticle de băutură, de pildă, el trebuie să spună de la prima vedere la care din ele a fost schimbat dopul.

Cum?

În trei apartamente se săvîrșiseră cam în același timp furturi și în toate hoții operaseră noaptea utilizînd luminări de stearină. Experții au adunat picăturile de ceară găsite în cele trei apartamente și le-au confruntat cu resturile de luminare găsite la cîteva suspecti. Hoții erau foarte liniștiți, convinși că în nici un caz nu vor putea fi descoperiți după niște resturi de luminare. Și totuși luminările au ajutat la demascarea lor.

Cromatografia gazelor, analiza Röntgen, analiza spectrală sînt tot atîtea procedee fizice care contribuie la soluționarea unor probleme mult mai complicate decît cea de mai sus. Grație lor, experții pot „recunoaște” o mașină după o infimă urmă de vopsea pe asfaltul străzii, pot afla regiunea unde s-a comis crima după o microparticulă de sol descoperită pe un corp delict, pot descoperi criminalul numai pentru că hainele lui au venit în atingere cu hainele victimei etc.

Cine?

Aceasta este cea mai importantă întrebare pentru un anchetator. Căutarea răspunsului la întrebarea astfel formulată începe chiar în clipa cînd anchetatorul și expertul criminalist abia pornesc spre locul crimei. După ce a răspuns la cele șase întrebări anterioare, ancheta se îndreaptă parcă de la sine spre rezolvarea acestei ultime și, în același timp, hotărîtoare întrebări. Cine a jefuit, cine a ucis, cine, cine, cine??? Grafologii vor cerceta scrisul suspectilor. Trasologii vor porni pe urmele lor. În sfîrșit, specialiștii în dactiloscopie vor adăuga la „colecția” de dactilofize încă una. Pentru

Boris Zernov

documentar.

documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

Prima confruntare (anchetator: Larisa Samarina — Leningrad)

Foto: I. Kucerov (A.P.N.)

biologilor și chimiștilor. Căci, lucrînd cu materie vie, e foarte important să știe cînd a fost adusă această „materie vie” pentru expertiză: după o oră, o zi sau un an de la comiterea crimei. De această împrejurare depind atît exactitatea expertizei, cît și numărul de întrebări la care ei vor putea da un răspuns clar. Timpul este însă un obstacol și pentru chimiștii și fizicienii. Este, evident, mai bine ca un tampon cu urme de clorofom găsit la locul crimei să fie cercetat îndată decît după o zi. Deși tocmai metodele fizicochimice de expertiză vădesc cel mai pregnant progresul științei și tehnicii.

Dactiloscopia nu depinde prea mult de factorul timp: amprentele digitale se mențin multă vreme pe cele mai diverse suprafețe. O soluție de ninhidrină, de exemplu, face vizibile urme, altminteri invizibile, pe hîrtie chiar după mai mulți ani.

De ce?

Această întrebare trebuie adresată mai degrabă unui psiholog decît unui expert criminalist. De ce a comis criminalul odioasa-i faptă? Ce l-a determinat să mintă, să fure, să ucidă?

La o facultate din Moscova învîta un student sîrguincios, bun coleg, conștiincios... Conducerea facultății l-a numit comandantul unui detașament de construcție studentesc. În care calitate el minuia sume mari de bani. La un moment dat a început să treacă pe statele desalarii nume fictive și să-și însușească sumele „cuvinte” acestora. Evident, ulciorul n-a mers de multe ori

ea socotită crimă și miliția a început să cerceteze cazul. De cîte ori era interogat, suspectul afirma însă că nu el lovise taburetul, mai mult, că nici măcar nu ridicase toporul. A fost atunci chemat un expert criminalist care, după ce a luat cunoștință de cele întîmplate, și-a spus: dacă lucrurile s-au petrecut într-adevăr așa cum le prezintă reclamantul, ar însemna că vinovatul are degetele de la mînă ușor traumatizate din pricina loviturii aplicate incomod. După verificare, bănuiala a devenit certitudine.

Din această întîmplare se poate vedea că nu e destul să fie cunoscut instrumentul crimei (care, de multe ori, rămîne în vîzul tuturor) ci mai trebuie dovedit — lucru mai dificil — dacă crima a fost comisă cu el. De găsierea acestor dovezi se ocupă trasologii care cercetează urmele lăsate la locul crimei: arme, cartușe, încălțăminte, urme de roși și multe altele.

Trasologia mai înseamnă și reconstituirea ciob cu ciob — ca într-un joc de copii — a unui geam spart, căutarea între sute de sticle cu vin a uneia de pe care a fost desleiată și înleiată la loc eticheta, cercetarea la microscop a unei particule de metal dintr-o daltă pe lemnul unei uși...

Ea a existat de cînd există și criminalistica și Sherlock Holmes, și Nat Pinkerton erau în primul rînd trasologi. Dar trasologia modernă utilată cu microscopie comparativă, cu aparate de baleiaj etc. este o ramură de sine stătătoare a criminalisticii ca știință.

În afară de mijloacele tehnice moderne, trasologul mai trebuie să aibă însă și intuiție. Pus în fața mai multor

Patriotismul

faptei

Anul care a început nu demult are, o știm acum cu toții, o semnificație deosebită. Este anul în care vom sărbători trei decenii de la eliberarea țării de sub jugul fascist, anul în care va avea loc forumul suprem al comunistilor din România — Congresul al XI-lea al partidului.

Așadar, un an în care vom face bilanțuri ale drumului străbătut — un drum despre care putem afirma cu toată certitudinea că avem tot dreptul să fim mindri — și în același timp ne vom aținti privirile către ziua de mâine, către ceea ce vrem abia să înfăptuim, pentru ca, sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, să facem noi pași înainte către împlinirea plenară a idealurilor noastre.

Era firesc ca cele două mari evenimente ale acestui an să mobilizeze și mai puternic conștiințele, să declanșeze noi elanuri, noi inițiative care să se adauge muncii avântate a poporului.

Și într-adevăr, însuflite de elanul întregii noastre națiuni care își consacră toate energiile îndeplinirii în cele mai bune condițiuni a planului de stat pe anul 1974 — etapă importantă în înfăptuirea solemnului angajament național: cincinalul înainte de termen — un număr de colective fruntașe au adresat vibrante chemări la o mare, atotcuprinzătoare întrecere patriotică pentru depășirea obligațiilor de plan și ridicarea eficienței economice în toate domeniile. Sint chemări care — pe deasupra datelor tehnice pe care le cuprind, adesea de firească, riguroasă specialitate — se inspiră toate dintr-un unic și mare deziderat: imbinarea armonioasă a obiectivului realizării unor importante creșteri cantitative cu acela al unei puternice afirmări a elementului calitativ. Ele ilustrează astfel înalta conștiință a întregii noastre clase muncitoare, patriotismul fierbinte și atașamentul tuturor oamenilor muncii față de politica partidului, hotărârea de a o traduce în viață în litera și spiritul ei, spre binele întregii societăți, pentru ridicarea patriei pe culmile de civilizație către care cu toții năzuim.

Proces complex, prin excelență creator, construirea societății socialiste multilateral dezvoltate trebuie să meargă mână în mână cu ridicarea nivelului tehnic și a calității producției, cu perfecționarea tehnologiilor de fabricație și asimilarea de noi produse cu parametri superiori, cu utilizarea deplină a potențialului de cercetare și proiectare, de creație tehnică din toate unitățile economice.

Acesta este tocmai obiectivul și sensul stimulator al întrecerii patriotice inițiate de colectivele fruntașe din unități industriale, construcții, transporturi, agricultură, de cercetare științifică și proiectare.

Este o chemare adresată de fapt tuturor și fiecăruia dintre noi în parte și nu încapă îndoială că ecoul pe care-l va găsi în inima poporului, care-și construiește prezentul și viitorul liber și stăpîn pe soarta sa, va fi pe măsura nobilului imbold care i-a dat naștere.

50 DE ANI DE LA MOARTEA LUI V.I. LENIN

LA MAUSOLEU, DE JUMĂTATE DE SECOL...

În 1924 muncitorii uzinei Putilov, cunoscută prin tradițiile-i revoluționare, scriau: „Este neapărat necesar ca Vladimir Ilici să rămână fizicește cu noi, să poată fi văzut de nesfârșitele mase de oameni ai muncii”. Și scrisori similare seoseau cu miile.

La 27 ianuarie 1924, la ora 16 și 5 minute, două santinele care însoțiseră la Mausoleu sicriul cu trupul lui Lenin s-au întors față în față și au încercat să intre. De atunci, s-au perindat pe aici zeci de milioane de vizitatori.

Într-o zi geroasă m-am alipit și eu unui astfel de rînd, care se contura negru pe albul zăpezii și am stat de vorbă cu oamenii care așteptau răbdători întâlnirea cu Lenin.

Ivan Atanasiev, pensionar de 60 de ani, venit din orașul Gorki.

— Priviți acest rînd — mi-a spus el — sint oameni de cele mai diverse înțelegeri, naționalități, din cele mai diferite colțuri ale țării. Pentru fiecare din noi Lenin nu este numai omul care a condus Revoluția din Octombrie. Orice facem, toate acțiunile noastre le raportăm la numele lui Lenin, la lupta lui pentru viața de astăzi. Lenin va fi întotdeauna alături de noi, un om pe care-l cinștim cu aceeași pioșenie cu care cinștim cuceririle societății socialiste.

Piotr Șatreiko, economist din Kiev, 43 de ani.

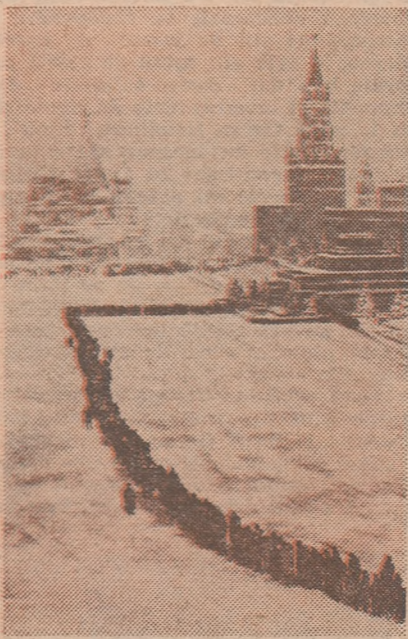
— Cu toții ne imaginăm cât se poate de limpede ce fel de om a fost Lenin. Pe mine m-a impresionat întotdeauna puterea lui de muncă. Și am încercat să-mi însușesc, pe cât m-au ajutat puterile, stilul lui de muncă.

Chiar ieri am sosit la Moscova și primul gînd a fost să mă duc la Mausoleu. Comunicarea „fizică” cu Lenin este o amintire care rămîne toată viața, cu o încărcătură emoțională deosebită, unică. Ea implică noi reflecții asupra propriei noastre vieți, asupra a tot ce se întîmplă pe Pămînt.

Pe Albina Cesnokova am găsit-o

în compania unor băieți și fete veniți din orașul Alexandrov (regiunea Vladimirsk). Albina e montor la o fabrică de aparatură radio.

— De mult timp visam să vizitez Mausoleul. De ce? E foarte limpede. Toată viața noastră de astăzi este

rezultatul învățaturii și puterii de previziune ale lui Lenin.

Citindu-l pe Lenin, începi să înțelegi într-un mod cu totul nou multe fenomene, deprinzi principialitatea și convingerile lui ferme.

O nouă cunoștință: Evgheni Kutiga, 34 de ani, lăcătuș din Moscova, cu băiețelul lui de nouă ani, Vitali.

— Am venit de multe ori la Mausoleu. Și totuși îmi amintesc în mod deosebit de prima mea vizită aici, deși sint atîția ani de atunci...

Eram în clasa a cincea. Străbă-

tînd împreună cu toți colegii Piața Roșie, am înțeles deodată toată importanța acestui eveniment. Iar cînd am intrat în Mausoleu, de emoție m-am împiedicat...

Astăzi l-am luat cu mine și pe Vitalik. Poate și lui, ca și mie cu ani în urmă, o să i se întipărească în minte ziua asta pentru toată viața. Cred că e foarte important ca încă de la această vîrstă fragedă copiii să înțeleagă ce fel de om a fost Lenin. Știînd asta, pot face mult mai multe în viață.

Manap Abdullaev — medic-epidemiolog din Kirghizia, 40 de ani.

— Am venit la Moscova, împreună cu mai mulți colegi, la un curs de perfecționare. Bineînțeles că vrem să cunoaștem mai bine și orașul. Și primul drum ne-a dus firesc la Mausoleu. Căci în viața micului nostru popor de munte politica națională a lui Lenin a jucat un rol decisiv. Realizarea ei a schimbat, desigur, radical și soarta celorlalte zone ale țării. Dar, pentru că m-ați întrebat pe mine, nu mă pot împiedica să vă spun că foștii kirghizi nomazi fabrică astăzi aparate medicale fine, strunguri cu comandă cu program, topesc antimoniu de înaltă puritate...

Acestea sint sentimentele cu care oamenii vin la Lenin.

Și, fiindcă veni vorba de imensa înfrîurire a ideilor lui, e poate cazul să amintim și că, conform datelor UNESCO, cărțile marelui strateg al Revoluției se situează pe primul loc în lume ca număr de traduceri.

În 1932, ziaristul american Albert Riss Williams a scris de aceea în reportajul „Cea mai mare sală de primire din lume”: „Am vizitat astăzi Mausoleul lui Lenin și deodată mi-am imaginat că aici continuă audiențele. Căci Lenin primește mereu oaspeți din Moscova, Uniunea Sovietică, soli ai întregii lumi”.

N. Hitailenko

CIRCULAȚIE

In loc de sare

În ultimele două decenii, coroziunea a devenit un adevărat coșmar pentru automobiliști. Din două motive. Mai întîi, de la începutul deceniului șase industria de automobile a început să folosească în toată lumea un oțel mai subțire, care permite constructorilor să dea mașinilor o formă mai agreabilă, dar face și ca acestea să fie mai expuse la loviri și zgîrieri. În al doilea rînd, forma caroseriei stanțate, cu aripi ieșite înafară și faruri încorporate, creează tot felul de buzunare în care se adună noroiul îmbibat cu chimicale.

De unde provin chimicalele? O bună parte, din sarea care, pulverizată iarna pe șosele, topește gheața împiedicînd accidente, dar grătînd și coroziunea caroseriilor. În Anglia, de pildă, pentru bătălia cu înghețul șoselelor a fost depozitat anul acesta mai bine de un milion de tone de sare gemă. Pînă la sfîrșitul iernii se crede că se vor utiliza în medie circa 30 de tone de sare de fiecare kilometru de șosea, iar dacă iarna va fi foarte aspră se va ajunge la 50—60 de tone.

N-ar putea fi însă înlocuită sarea cu un produs care să aibă același efect, dar să nu fie atît de corosiv? Eficiența cu care o substantă poate reduce punctul de înghețare a apei — ceea ce o face folositoare și în lupta împotriva gheții de pe șosele — este în general apreciată după „greutatea ei moleculară efectivă”. Clorura de sodiu — una din componentele sării geme — are

greutatea moleculară 29, alcoolul metilic 32, alcoolul etilic 46, sulfatul de natriu 47, ureea 60, glicerina 92. Dar sulfatul care „înșoțesc” adesea sarea de zăcămintă intră în reacție cu calcarul și distrug șoselele de beton. La fel se comportă și azotatul de amoniu care, pe deasupra, mai provoacă și o coroziune intensă. Folosirea alcoolilor și glicolilor este complicată, intrucît se pot inflama ușor. În plus, cu toate că aceste substanțe sint utilizate pentru curățarea pistolelor de decolare-aterizare, ele ar reveni scump dacă ar fi folosite și pe șosele. Iar dacă ar ajunge în lacuri și riuri, ar ridica probleme de poluare. Încît din toate substanțele enumerate a mai rămas ureea. Dar pentru că aceasta topește gheața mai lent decît clorurile, se sugerează amestecarea ei cu azotat de amoniu, obținîndu-se astfel un amestec necorosiv.

INDUSTRIA EXTRACTIVA

Gazele, pină în anul 2000

În Uniunea Sovietică au fost începute lucrările pentru elaborarea unui plan de dezvoltare a industriei gazelor pină în anul 2000. La întocmirea acestui plan sint utilizate atît date furnizate de cele mai noi cercetări științifice, cit și constatările făcute pe teren.

În aceeași ordine de idei merită, desigur, să amintim, că numai în anii 1971—1972 au fost descoperite în U.R.S.S. 30 de noi zăcăminte de gaze. Unele din ele sint foarte importante și au și început a fi exploatare — în Siberia de vest, Uralul de sud, Asia Centrală, precum și în nordul zonei europene a țării. În momentul de față în aceste ținuturi se construiesc vaste rețele de con-

Pe șantierul conductei Șatlink-Hiva (Asia Centrală)

ducte subterane care vor uni zăcămintele cu regiunile industriale ale U.R.S.S. Pînă acum lungimea totală a acestor conducte însumează 70 000 km.

O DRAMĂ ÎN INSULA DE GHEAȚĂ (II)

Un episod din vremurile eroice ale explorărilor arctice

Iar după câteva zile nota, cu un scris nervos, grăbit:

„...Noaptea trecută m-a trezit din somn un zgomot infernal de parcă, sub greutatea zăpezii, acoperișul s-ar fi prăbușit peste mine. Mi-am luat rămas bun în gând de la tine, draga mea, și am început să aștept ca această masă de zăpadă să se prăvale și să mă zdrobească. Dar acoperișul nu s-a prăbușit, iar pereții au rămas și ei intacti. Curind mi-am dat seama că undeva în preajmă se crăpase probabil gheața și se ivise o nouă fisură...”

Courteaud credea că odată cu ivirea soarelui va veni și salvarea. Dar i s-a întâmplat o nouă nenorocire. A fost îngropat de viu. Mult timp n-a vrut să se recunoască invins, deși îi era tot mai greu să iasă afară. Nu mai putea răzbate prin tunel, căci acesta fusese acoperit de un strat de zăpadă atât de gros, încât nu-l putea înlătura cu lopata.

„La 21 martie am fost îngropat sub zăpadă. Acum va trebui să trăiesc ca o cirtă. Mă va găsi oare cineva?...”

...Și numai la 500 km de acolo, la stația germană Eismitte era desigur lumină, cald și animație. Profesorul Wegener lăsase să ierneze cu siguranță cel puțin doi cercetători, care nu duceau lipsă de nimic, care se puteau ajuta între ei, se puteau consulta când aveau îndoeli. Nu le era foame și nici nu sufereau din cauza singurătății. Țineau mereu legătura cu baza lor de pe țărmul vestic al insulei. Rezultatele observațiilor lor vor fi cunoscute de lumea științifică.

Aceste gânduri îl umpleau de amărăciune pe Courteaud.

Nimeni nu știa cumplitul adevăr

Dar la stația germană lucrurile nu stăteau defel așa. În loc de doi oameni, erau trei. Și nu iernau într-o căsuță caldă, confortabilă, cum anunțaseră ziarele, ci într-o peșteră, săpată în grabă în calota de gheață.

Deși se infășuraseră pînă la ochi în hainele călduroase pe care le aveau, înghețaseră cumplit în adăpostul extrem de strimt. Temperatura ambiantă era de -15°C și uneori chiar de -20°C . Cu toate acestea continuau să efectueze observații meteorologice.

Fără nici o legătură cu lumea și avînd numai o treime din rezervele de alimente și combustibil necesare, suferind de frig și de foame, cei trei ajunseseră la capătul puterilor. Se întrebau cu groază dacă în aceste condiții cumplit vor putea supraviețui nopții polare.

Doctorul Löwe n-ar fi trebuit să rămînă acolo în cursul iernii, dar pentru că-i degeraseră puternic labele picioarelor nu se putea deplasa. Suferea cumplit, căci își dădea seama ce grea povară era pentru tovarășii lui. Însă nu putea face nimic. Încercînd să-i salveze picioarele de gangrenă, colegii săi îi amputaseră degetele. În plus, cei trei erau foarte îngrijorați de soarta profesorului Wegener. Iar cei de la baza de pe țărm așteptau zadarnic ca acesta să se întoarcă la ei. Și mult timp nimeni n-a știut cumplitul adevăr.

Stația Eismitte fusese înființată cu două luni înainte de Ice Cap. Profesorul Wegener hotărîse ca pentru transportarea căsuței demontabile, a rezervelor de alimente și combustibil și a numeroaselor instrumente științifice să folosească, în afară de săniile obișnuite și de sute de ciini, și săniile cu elice. Această minune a tehnicii, cum afirmau constructorii, putea străbate, încărcată vîrf, 500 km în numai 48 de ore.

Dar la fiecare popas tălpile de duraluminu se prindeau de gheață.

Desprinderea lor era un chin. Iar motoarele, neadaptate să funcționeze la temperaturi atât de joase, se opreau mereu. În cele din urmă un viscol puternic le-a dat complet peste cap. Oamenii au încercat timp de câteva zile să le pună iar în funcțiune. Cînd în sfîrșit elicele au început să se învîrtească, s-a constatat că la altitudinea aceea motoarele nu puteau trage niște săniile atât de încărcate.

Speriați, oamenii au părăsit săniile în voia soartei și au pornit cît au putut de repede spre baza de pe țărm. În felul acesta observatorii de la Eismitte au rămas fără căsuță demontabilă, stație de radio, rezerve de combustibil și alimente.

„Dacă pînă la sfîrșitul lui octombrie nu ne aduceți petrol și alimente ne întoarcem la bază. Georg și Sorge”. Laconicul bilețel al celor doi observatori de la Eismitte, trimis printr-un eschimos, a stîrnit agitație la bază. Era oare

nie să meargă mai departe. N-au putut fi înduplecați nici de rațiile duble de alimente, nici de făgăduiala unui ciștig sporit. Eschimoșii se mișcau tot mai încet, mai fără trageră de inimă. Iar la o săptămînă de la plecare, au refuzat să meargă mai departe. Două zile au rămas pe loc, tot sfătuiindu-se între ei. Argumentele profesorului cu privire la nobilele țeluri ale expediției nu-i impresionau defel. Căci, pur și simplu, nu le înțelegeau. Iar într-o noapte au dispărut din tabără, de parcă i-ar fi înghițit viscolul. Cu toate că de obicei eschimoșii nu părăsesc pe nimeni într-o călătorie prin Arctica. Dar Wegener nu le inspiră nici respect, nici încredere.

Cu fiecare zi distanțele străbătute erau tot mai mici, iar popasurile mai dese. Săniile cu alimente și petrol au trebuit abandonate pe drum. Dar ce va fi mai departe? Să meargă cu mîinile goale? De ce? Să se înapoieze la bază?

Gino Watkins și navigatorul expediției de salvare priveau cu ură cîmpia troienită...

cu puțință ca eforturile lor să fie zadarnice? După atîția ani de muncă, de pregătiri minuțioase!

Profesorul Wegener a hotărît dar să lupte pînă la ultima suflare pentru stația lui. A organizat în grabă o mare expediție, condusă chiar de el, pentru a veni în ajutorul celor de la Eismitte. Lucru demn de cel mai profund respect. Dar legile Arcticii sînt necruțătoare: era mult prea tîrziu pentru a străbate cu săniile, multe și încărcate, continentul de gheață. Animat de cele mai nobile intenții și bizuindu-se pe bogata-i experiență arctică, profesorul a uitat că trebuia să fie și prudent. Pentru prima oară în viața acțiunea nechibzuit. Așadar 15 săniile supraîncărcate, 150 de ciini și 12 conducători de atelaje eschimoși au fost pregătiți de drum. Toate încercările de a-l opri pe profesor s-au dovedit zadarnice.

Octombrie e o lună geroasă în Groenlanda. Viscoalele care se țineau lanț opreau mereu în loc șirul de săniile. Alfred Wegener, unul din cei mai remarcabili geofizicieni ai vremii lui, autorul celebrei teorii a derivei continentelor, era un talentat om de știință, dar nu și un bun psiholog. El nu se gândise niciodată la particularitățile de caracter ale popoarelor nordice.

Într-adevăr, fiecare nou viscol semăna în sufletele insoțitorilor eschimoși o teamă superstițioasă, le amintea că trebuiau, cît nu era prea tîrziu, să se întoarcă din drum. O experiență de generații le spunea că era o nebu-

Orgoliul nu-l lăsa. Încît profesorul a optat pentru prima variantă.

Cinci sute de kilometri străbătuți pe ghețuri storce toată vîlaga din om. În ziua cînd Wegener, doctorul Löwe și Rasmus, singurul eschimos rămas fidel, au ajuns, în sfîrșit, la Eismitte termometrul arăta -68°C . În peștera de gheață de la stație erau... numai -23°C . Cei doi observatori de la Eismitte îi priveau îngroziți pe cei care veniseră. De unde să ia alimente pentru cinci inși?

După ce s-au odihnit câteva zile și l-au lăsat acolo pe doctorul Löwe căruia îi degeraseră aproape picioarele, la 1 noiembrie, chiar în ziua cînd implinea 50 de ani, profesorul Wegener a pornit înapoi însoțit de eschimos și luînd cu el din sărăcăcioasele rezerve ale stației 140 kg de alimente și un bidon cu petrol — ceea ce era de fapt minimumul necesar.

Cerul de noiembrie abia dacă se lumina puțin la orizont. Apoi și această palidă fișie de lumină a fost înghițită de întuneric. Cei 17 ciini scheletici tirau cu greu săniile goale. Trebuiau să mai străbată o dată cei 500 km, dar de astă dată prin beznă. Numai de ar înainta mai repede, cît mai repede pe gheața lunecoasă, își spunea profesorul. Însă inima lui n-a mai vrut să bată...

Credinciosul Rasmus a învelit cadavrul în două huse de saci de dormit, a înfipt la capul defunctului profesor două bețe de schi, după care a pornit spre baza de pe țărm. Își dădea seama

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

că n-avea să ajungă pînă acolo, dar încerca să meargă pe ruta pe care trebuiau s-o urmeze expedițiile de salvare care veneau înaintea lor. Expedițiile n-au găsit cadavrul lui Rasmus, în schimb au așezat la căpătîiul lui Wegener o cruce mare de metal.

În vara anului următor în Groenlanda a debarcat Kurt Wegener, ca să ducă la bun sfîrșit opera fratelui său mai mare. La început săniile cu elice refuzau cu îndirjire să funcționeze. Pînă la urmă însă au cedat, după care au transportat, parcă în batjocură, într-un timp record — 24 de ore — la Eismitte tot echipamentul necesar.

Dar Courteaud nu putea bănui că înainte ca el să fi ajuns, în decembrie, la Ice Cap, continentul de gheață făcuse două victime. Dealtfel acum e puțin probabil că această veste l-ar fi emoționat, căci nici propria-i soartă nu-l mai îngrijora. Fusese cuprins de apatie.

Deznodămîntul

Vîntul puternic care se stîrnise brusc a alungat norii de pe cer, înseninîndu-l. Gerul se întehise. Gino Watkins și navigatorul expediției de salvare priveau cu ură cîmpia troienită. Cum puteau descoperi sub lințoliul ușor, pufos la prima vedere, dar în realitate cumplit de gros și de greu, stația sau măcar o urmă cît de mică a ei? Și cît o fi suferit Augustin?

Gino tresări fără să vrea, cînd își dădu seama că se gîndea la prietenul lui la trecut, de parcă n-ar mai fi fost în viață. Dar oare putea fi altfel? Căci în februarie, echipajul unui mic avion trimis în recunoaștere de la baza de pe țărm nu descoperise nici o urmă a stației Ice Cap. Iar în martie, o expediție de salvare cercetase minuțios tot teritoriul, dar tot fără rezultat.

Cu toate acestea, Watkins și navigatorul nu s-au dat bătûți. Au hotărît să descopere stația cu orice preț. În ajun, navigatorul stabilise că se aflau la o depărtare de 3,5 km de Ice Cap. Dar o furtună care se dezlănțuise pe neașteptate i-a ținut în loc aproape 24 de ore. Acum Watkins aștepta rezultatul calculului navigatorului.

— Aici, a auzit el în sfîrșit glasul emoționat al acestuia. Aici e! Cortul trebuie să fie la circa 0,5 km.

Mîinile îi înțepeniseră pe lopată, cînd în suprafața albă care sclipea în soare a zărit o crăpătură abia vizibilă. Apropiindu-se, Watkins a început să sape febril zăpada, să spargă gheața care se formase în jurul coșului de ventilație montat în acoperișul cortului.

— Aug! a început el să strige din toate puterile, aplecînd peste deschizătura coșului.

Dar n-a primit nici un răspuns.
— Aug, Aug! a repetat disperat, li-pindu-și urechea de coș. Tremurînd de emoție, încerca să prindă orice sunet, orice foșnet. Apoi a strigat beat de fericire: Trăiește!

...Lumina orbitoare îl izbea dureros în ochi. Gerul îi ardea obrazii, îi pătrundea în sacul de dormit. În cele din urmă Courteaud și-a dat seama că a fost găsit și că e salvat. Dar nu se mai putea bucura. Dorea un singur lucru: liniște. Liniște cu orice preț. Fără voia lui, simțea o anume ostilitate față de cei care îl smulgeau din starea în care se afla, îl sileau să facă eforturi. Oricine ar fi fost ei, îi era indiferent.

A trecut mult timp pînă cînd Courteaud s-a trezit din starea-i de letargie și a înțeles că acum putea nutri mai mult decît speranțe, că singurătatea totală sub un strat de zăpadă de câteva tone luase sfîrșit.

— Aug... Aug... — răzbătea pînă la el glasul sugrumat de emoție al lui Watkins, care-l chema la viață.

A. și C. Țentkevici

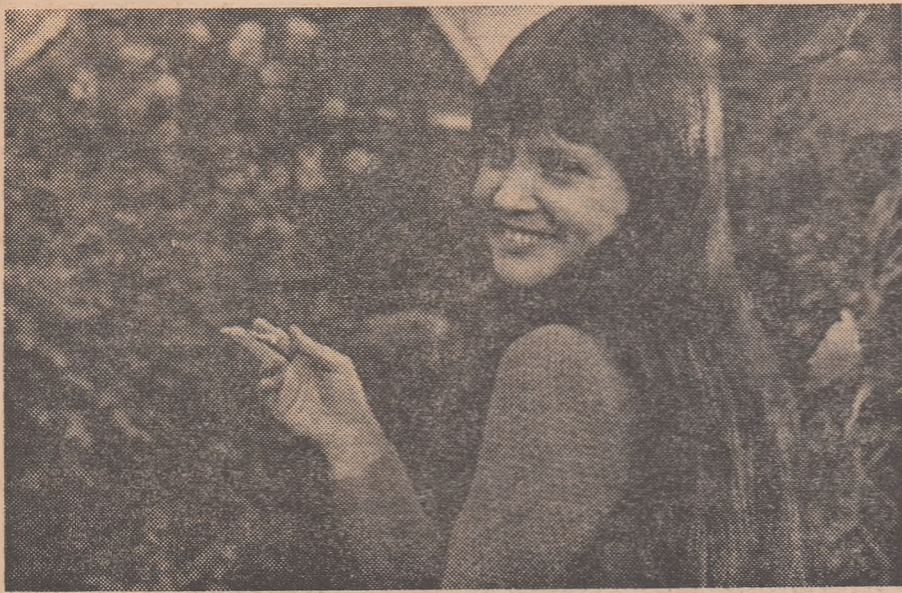
CINEMA

De bunăvoie și nesiliți de nimeni

Cine își petrece verile în comuna 2 Mai, să zicem, cine își lasă de bunăvoie și nesilit de nimeni masa și casa confortabilă de la oraș pentru a se întoarce sezonier la natură, va gusta în mod special comedia „Vila” noastră de vacanță, amuzantă de altfel pentru oricine și având calitatea că declanșează risul, strecurând totodată în suflet o undă de căldură.

Filmul descrie cu umor un fenomen de o actualitate din ce în ce mai stringentă, pe care l-am putea numi, folosind cuvintele spuse cu năduf de un pasager „normal” într-un tren luat în stăpânire de vilegiaturisti, „febra, pacostea vilegiaturii”. Căci, de îndată ce vine vara, orașenii încep să

care interpretarea strălucită îi face și mai interesanți, și mai diverși, și mai vii: adevărate caractere. Și așa am ajuns unde vroiam: acest film este o falsă comedie de situații; sub stratul superficial începe, mergând în adâncime, o comedie de caractere în toată legea, vilegiaturistii frenetici ne incită pe neobservate să vedem și altceva dincolo de epidemia estivală, să medităm la înțelegere, omenie, întraajutorare, căldură prietenească, la discreția și pudoarea sentimentelor. Aceste noțiuni grave sînt dozate cu mare precizie în substanța comică. Ceea ce era de așteptat de la această paradă de vedete pe care ne-o oferă filmul și care îi cuprinde pe Lidia Smirnova, Liudmila Șagalova, Kla-

Una din „sezoniste”

simtă un neastimpăr care crește, crește, crește pînă îi pune în mișcare într-un adevărat exod spre mediul rural. O dată pe an nu mai vor asfalt, transport în comun, lift și baie cu apă caldă; vor miros de fin, pămînt gol sub tălpi, cîntat de cocoși și oușoare culese calde din cuib. Adică înțeleg brusc că, vorba poetului, locuința lor de vară e la țară. Nu că ar vrea chiar să moară acolo, dar se simt așa de bine, sînt așa de beți de soare, că li se pare curată plăcere să alerge cu roabele pe ulițe la sunetul goanei, care îi vestește că la cooperativă s-a adus nu știu ce marfă mult așteptată și nici nu observă că în jurul ochiului de apă de la marginea satului îngheșuiala este la fel de mare ca la ștrandul lăsat acasă. Ce-are a face, e cu totul altceva...

Atît și încă ar fi fost de ajuns ca să iasă un film atrăgător. Dar Konstantin Vomov, în calitate de scenarist, împreună cu scriitorul satiric Leonid Lihadiev, și de regizor, nu s-a mulțumit cu atît. Pentru că marea calitate a filmelor lui Vomov este distribuția. Puțini regizori izbutesc să concentreze pe un singur generic atîtea nume sonore, care ar putea fi, fiecare în parte, un cap de afiș. Or, pentru vedete e nevoie și de roluri. Drept care filmul este populat de oameni interesanți, diverși, vii, pe

ra Luciko, Liudmila Gurcenko, Nikolai Parfenov, Alexandr Vokaci, Anatoli Papanov, Evgheni Evstigneev, Vladimir Basov. Ce mai putem dori?

Iulia Scutaru

LA UNIVERSITATEA DIN MOSCOVA

Lectoratul de limba și literatura română

Pesemne că nimic nu pare mai nou decît un loc vechi văzut peste zece ani — îmi spuneam acum cîteva săptămîni cînd am revăzut Bucureștiul.

Ca și altădată, bulevardul N. Bălcescu este supraaglomerat; mulțimea însă circulă mai repede decît acum șase ani, iar autoturismele, printre care foarte multe „Dacia”, s-au înmulțit considerabil. Stopurile clipească vesele, dar privirea se oprește parcă vrăjită pe somptuoasele ghirlande de lumini ale Teatrului Național. Un singur edificiu din imediata lui apropiere rămîne mereu vechi, dar totodată veșnic nou: Universitatea București.

Noi, filologii, măsurăm timpul cu unitatea noastră de măsură: perioadele de dezvoltare a limbii și literaturii. De la primele inscripții pe pietre funerare pînă la primele cărți ale lui Coresi, de la versurile lui Dosoftei pînă la Mihail Eminescu. Poate că nu este o periodizare științifică, teoretic argumentată, dar ea izvorăște din sufletul unui om ce trudește an de an asupra limbajului pentru a desluși tainele inimii poporului român, un popor bun, vesel, ospitalier, care mi s-a dezvăluit numai odată cu cunoașterea mai temeinică a limbii și literaturii lui, a culturii românești în general.

Pentru prima oară am pășit în fața unui auditoriu de studenți care-și spun între ei „români” acum un sfert de veac. Ici-colo se mai zărea o tunică militară, iar pe fața unora dintre stu-

denți se citea clar oboseala din vagoanele mărfurilor supraîncărcate cu care călătoriseră în ajun. Nu era deloc ușor... Și totuși... Studenții mă urmăreau atent pentru că vedeau în limba română o cărare nebătută a științei. O parte dintre ei vin astăzi să-și perfecționeze limba română, să dea examene de doctorat, să elaboreze teze. Printre ei sînt doctorul în științe I. Orlik, locțiitor de director și șeful secției de română a unui institut al Academiei de Științe a U.R.S.S., candidatul în științe V. Laveșnikov, colaboratori științifici ai diverselor institute, secretarul responsabil al Asociației de prietenie sovieto-română G. Bogoliubov și mulți, mulți alții. Acum numărul lor, după estimări aproximative, se apropie de trei sute. Sînt filologi, istorici, arheologi, geografi, economiști, juriști. Treptat, de la primii pași făcuți în condițiile lipsei de cărți și de manuale universitare necesare, s-a trecut la crearea unui lectorat de limbă română în care limba și literatura română sînt predate ca obiecte specifice principale într-un curs de cinci ani. Aceste realizări se datoresc nu numai catedrei de limbi romanice de la Universitatea Moscova, ci și colegilor de la Universitatea București. Recentul acord semnat de rectorii Hohlov și Ciucu cu privire la schimburile științifice dintre cele două universități sporește aproape la dublu numărul măsurilor de coordonare a activității celor două universități. Lectoratul nostru reprezintă o verigă de legătură între savanții români și sovietici.

Anul trecut, pe porțile universității a ieșit prima promoție de absolvenți avînd limba și literatura română ca specialitate principală. Desigur că izbînda nu ne-a venit așa, deodată. Ea a fost rezultatul eforturilor conjugate ale multor oameni. Strădania decanului A. S. Sokolov ar fi fost oare incununată de succes fără sprijinul academicienilor Boris Cazacu, Tudor Vianu, scriitorilor Cezar Petrescu, Francisc Munteanu, Liviu Onu sau Tatiana Nicolescu? Ori fără prelegerile ținute de profesorii Al. Dima, I.C. Chițimia, Chiriac Bucur? Ascultarea și înțelegerea limbii române curate sînt pentru studenții noștri o mare bucurie. Vom fi întotdeauna bucuroși să-i primim pe cei care vizitează flăcăruia noastră din cadrul marilor universități ce strălucesc ca un diamant în amurgurile moscovite. Primim cu adîncă mulțumire cuvîntul scriitorilor, referențele pline de miez ale savanților, întîlnirile cu studenții și profesorii români. Și urăm mereu celor veniți la noi pentru practică un călduros: „Bine ați venit!”

I. Zaiuncikovski

Conferențiar la Universitatea din Moscova

PAS DE DEUX

Cu Svetlana Adirhaeva

Cînd s-a aflat că o comisie de profesori de la școala de coregrafie din Leningrad vine la Crdjonikidze — capitala Republicii Autonome Nord-Osetine — să selecționeze copii pentru această vestită pepinieră a baletului sovietic, mamele au intrat într-o agitație de nedescris. În ziua sorocită, Palatul pionierilor a fost martorul mult al emoției materne, incomparabil mai mare decît a candidaților. Printre mamele venite la examen se afla și Taisia Adirhaeva, contabilă la un colhoz. Fetita ei, Svetlana, brună și grațioasă ca o statueta de abanos, a arătat liniștită în fața comisiei ce poate. Și a ajuns la Leningrad, unde a muncit

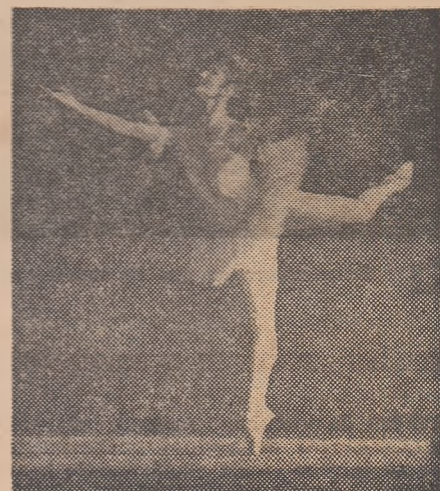
nouă ani pînă la epuizare, școala leningrădeană fiind vestită pentru severitatea și înalta ei exigență.

După absolvire, Svetlana Adirhaeva a plecat acolo unde a fost repartizată, iar cu prilejul unei Decade a artei osetine la Moscova, a fost trimisă să-și reprezinte mica republică de munte. Printre spectatorii din sală se aflau Galina Ulanova și maestrul de balet Iuri Grigorovici, care n-au scăpat-o din ochi pe tînăra osetină, șoptind mereu între dînșii. Pe urmă s-au dus în culise și i-au propus, nici mai mult, nici mai puțin, să debuteze pe scena Teatrului Mare în dublul rol Odette-Odilia din „Lacul lebedelor”.

Am asistat o dată la repetițiile balerinei. La sfîrșit m-am apropiat de Galina Ulanova, profesoara ei severă și iubitoare.

— Mă ocup de Svetlana de cînd a venit aici — mi-a spus celebra balerină. Are o înclinație innăscută pentru dans, muzicalitate, o plastică de invidiat, reacții prompte. Peste toate aceste calități mai are însă alte două neprețuite: putere de muncă și simț autocratic. Dacă observ ceva care nu-i în regulă — de exemplu o săritură prea prelungită sau din contra prea grăbită — nu apuc să-i spun, că ea mi-o ia înainte: „Știu, nu mi-a reușit cutare lucru”. În felul acesta își cizează neconștient tehnica și nu numai tehnica, ci și caracterul.

Un alt critic, numai al ei, deopotrivă sever și iubitor, este soțul Svetlanei

O înclinație innăscută pentru dans

Adirhaeva, Alexei Zakalinski, balerin și el, solist al Teatrului Mare. Cu deosebirea că Alexei Zakalinski își rezervă observațiile pentru acasă, între patru ochi. Dealtmînteri disputele profesionale de familie sînt utile pentru ambele părți.

Odată, cînd își petrecea vacanța la părinți la Abaghîr, Svetlana a văzut pe stradă un puști desculț, care dansa cu foc în mijlocul unui grup de copii. L-a urmărit cît l-a urmărit, s-a apropiat de dînsul și a urmat acest dialog:

- Îți place să dansezi?
- O-ho-hoo!
- Ai vrea să știi să dansezi frumos?
- Ca Esambaev?
- Ca Esambaev. Ai vrea să pleci la școala de dans?
- Da' nu mă minți?

Astăzi, Elbrus Tomparov este elev în clasa a doua a școlii de coregrafie din Leningrad și visează să ajungă la fel de celebru ca Svetlana Adirhaeva.

Vitali Zolotuhin

REFLECTOR

Filmul „Nada” urmărește activitatea unei organizații teroriste al cărei șantaj politic va fi în cele din urmă inecat în singe. Regizorul Claude Chabrol i-a adunat în jurul său pe actorii Michel Aumont, Mariangela Melato și Michel Duchaussey.

Două nume noi pe firmamentul cinematografiei indiene: Nitin Sethi și Nandipa Thakour, actori lansați de filmul „Satul rău famat”.

Regizorul austriac Wolfgang Glück intenționează să ecranizeze romanul „Simultan” al scriitoarei Ingeborg Bachmann, decedată de curînd. Rolul principal îl va încredința frumoasei Romy Schneider.

arta
la arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta

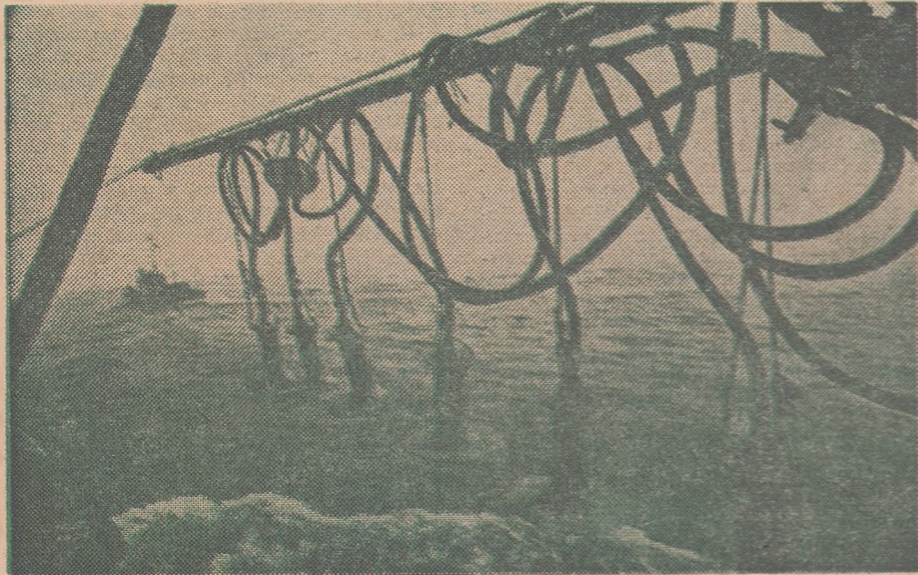

SEISMOLOGIE

Incursiuni în inima cutremurelor

Cutremurul este un dușman care atacă prin surprindere. Stațiile seismice de pe glob înregistrează anual circa 100 000 de zguduirii de diferite intensități. S-a calculat că într-o sută de ani cutremurele au ucis circa 1.5 milioane de oameni. Unele din ele sînt cumplit de devastatoare. În 1923, de pildă, la Tokio, un mare cutremur a făcut

într-adevăr așa, seismele ar putea fi și dirijate, și-au spus specialiștii. Primele experiențe în acest domeniu, făcute de savanți americani și japonezi, au dat rezultate încurajatoare. S-a dovedit, de pildă, că prin pomparea apei sub presiune în porii și fisurile rocilor ar putea fi anihilată energia acumulată în urma oscilațiilor elastice. Și se afirmă

Detonatoare cu gaz de sondă pentru explorarea seismică a tîncului mării
Foto: V. Kalinin (A.P.N.)

100 000 de victime. Această sinistru statistică i-a determinat pe specialiștii să se întrebe dacă cutremurele n-ar putea fi prevăzute și prevenite.

Pentru a putea răspunde la această întrebare, trebuie însă să se stabilească mai întâi care-i cea mai mare primejdie pe care o implică această calamitate. Căci, la drept vorbind, sînt două pericole: zdruncinarea foarte puternică a straturilor superioare ale solului, ceea ce provoacă deteriorarea clădirilor și victime omenești, iar în al doilea rînd zguduirea rocilor, tot din straturile superioare, care poate declanșa surpări și alunecări de teren, torrente de noroi și pietre sau, pe mare, valuri gigantice.

Spre a putea preveni aceste două mari pericole, specialiștii studiază mecanismul cutremurelor și semnele prevestitoare, aleg cu multă grijă terenul unde urmează să se construiască noi orașe, uzine, baraje. Prevenirea cutremurelor este, așadar, o problemă complexă la a cărei soluționare sînt chemați să colaboreze seismologii, geologii, geofizicienii, inginerii de diverse specialități, constructorii.

Douăzeci la sută din teritoriul sovietic se află în zone seismice. Cercetări susținute în acest domeniu au permis raionarea seismică a U.R.S.S., devenită apoi document oficial recunoscut pe plan mondial. Încît, cînd se proiectează așezări omenești ori obiective industriale, proiectanții și constructorii sînt datorii acum să respecte anumite măsuri conforme cu normele prevăzute pentru fiecare zonă. În felul acesta, populația este ferită în bună măsură de primejdii, iar investițiile sînt utilizate mai rațional.

În ultima vreme se acordă multă atenție studierii focarelor de cutremure și fenomenelor care se produc în ele. În felul acesta, nu demult, un grup de specialiști sovietici au descoperit o nouă metodă de pronosticare a seismelor. Ei au observat că, atunci cînd sub pămînt se propagă oscilații elastice, gazele conținute în roci răzbat în mediul inconjurător. Metoda a luat naștere tocmai pe baza acestei constatări. Seismologii sovietici speră că în viitor vor putea prevedea și momentul declanșării cutremurelor.

Dezvoltarea pe care a luat-o în ultimii ani seismologia a permis celor care se ocupă îndeaproape de cercetarea cumplitei calamități să viseze chiar la dirijarea ei. Acest lucru a devenit posibil mai ales după ce fenomenul a fost studiat prin prisma unor activități tehnice ale omului. Căci s-a observat că, prin pomparea de lichide în sondele adînci, se declanșează manifestări seismice locale. Așadar omul poate provoca cutremure. Iar, dacă lucrurile stau

chiar că această măsură ar putea preveni, în regiunile populate, cutremure catastrofale.

În Uniunea Sovietică au fost elaborate în ultima vreme, la un institut din Azerbaidjan, noi metode de cercetare seismică. Autorii acestor metode folosesc pentru declanșarea undelor seismice de cercetare aer comprimat și gaz de sondă concentrat în locul explozivilor utilizați de alți cercetători. Datorită acestei metode, ei au cercetat recent schimbările survenite în relieful de fund, structura, poziția și conținutul în petrol al straturilor de la țărmul Mării Caspice după trecerea „cutremurului”. Noile surse de excitare a oscilațiilor elastice sînt total inofensive pentru natura vie. Nu atacă nici chiar puietul de pește. În plus, aceste metode sînt mai eficiente și mai economice.

FIZIOLOGIE

Indispensabilă pe Pămînt și în Cosmos — mișcarea

Avînd acum peste 12 ani de experiență, fiziologia cosmică a ajuns să cunoască în mare măsură efectele condițiilor fizice din spațiul extraterestru asupra organismului uman. Din punctul ei de vedere un singur fenomen continuă să ridice probleme — și anume imponderabilitatea. Cum în stare naturală acest fenomen nu există pe Pămînt el n-a putut fi cercetat decît prin simulare. Singura situație oarecum comparabilă cu imponderabilitatea este repausul complet la pat, prelungit timp de săptămîni și luni. Consecințele fiziologice ale acestui repaus au fost studiate intens în ultimii ani, deoarece pe de o parte pot constitui modele pentru cosmonauți, iar pe de alta îmbogățesc observațiile clinice asupra bolnavilor țin-tuiți la pat.

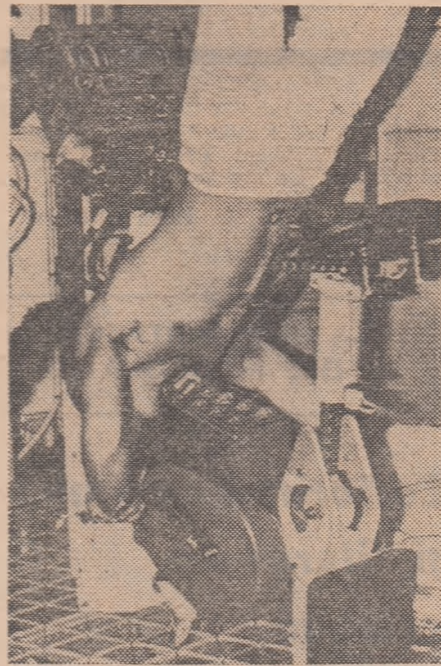
La oamenii sănătoși supuși experimental repausului la pat, cercetătorii sovietici au constatat modificări ale auzului, în sensul unei percepții mai reduse a tonurilor înalte, o creștere a presiunii intraoculare, o modificare a ca-

Accident

pacității de coagulare a singelui, care tinde să formeze cheaguri (trombusuri) în special în vasele din jumătatea inferioară a trupului. După părerea specialiștilor, frinarea reactivității imunobiologice și generale este cauza inițială a reacțiilor alergice apărute după administrarea de medicamente bolnavilor imobilizați la pat. Alterarea funcțională și structurală a mușchilor și chiar a oaselor, deci a sistemelor de suport, este cunoscută de toți cei care au fost nevoiți să stea mai mult timp în pat și a fost observată practic la toți cosmonauții. În ambele situații aceste semne sînt provocate de lipsa oricărui efort fizic și înainte de toate de lipsa statului în picioare.

Fiecare parte a corpului este aprovizionată, prin intermediul singelui, cu

Unul din exercițiile cuprinse în program: stînd cu picioarele în sus, astronautul pedalează cu mîinile bicicleta ergometrică.

oxigen și substanțe nutritive în raport cu activitatea sa. În consecință, părțile inactice sînt mai puțin irigate. Teoretic, ar trebui ca altele să primească mai mult sînge. Dar, cum în imponderabilitate toate muncile sînt făcute cu un mic consum de energie și, în plus, drumurile prin navă sînt scurte, nici un alt sistem sau organ nu are nevoie de mai mult sînge. Așadar, în imponderabilitate organismul se poate lipsi de o anumită cantitate de sînge, de care se debarasează reducîndu-și senzația de sete și cantitățile băute, eliminînd mai mult lichid și degradînd mai rapid celulele sanguine „îmbătrinite”. Cît timp cosmonautul continuă să se afle în imponderabilitate, aceste modificări nu duc la tulburări, ele sînt numai rezultatul adaptării. Dar cînd cosmonautul revine în atmosfera terestră fenomenele de adaptare la condițiile spațiale mai persistă cîteva zile, timp în care apar mici anomalii trecătoare, ca: nesiguranță în mers, tulburări circulatorii și ale echilibrului. Acestea nu sînt considerate patologice și dispar dealfel complet în cursul fazei de readaptare la condițiile obișnuite de viață.

Dacă însă procesele fiziologice de

știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

adaptare de pe Pămînt sînt întrefînute și în imponderabilitate printr-o „încărcare” suplimentară adecvată a corpului, tulburările menționate pot fi evitate. Iată de ce programul cosmonauților sovietici în cursul zborurilor a cuprins întotdeauna și un antrenament sportiv intensiv dinainte stabilit, care ameliorează circulația singelui și activitatea musculară.

Circulația poate fi îmbunătățită și supunînd periodic jumătatea inferioară a corpului unei subpresiuni relative (80 mm coloană de mercur, de pildă, față de 760 mm, cît este presiunea atmosferică normală). Metoda a fost propusă acum cîteva ani de specialiști sovietici și aplicată recent în stațiile „Skylab”. Subpresiunea relativă provoacă un aflix de sînge în membrele inferioare, cu efecte favorabile asupra funcției sistemelor de susținere, asupra reglării circulației și cantității de sînge aflate în circulație. Datorită ei echipajul lui „Skylab-1” s-a întors perfect sănătos după cea mai lungă ședere de pînă acum — anume 59 de zile — în starea de imponderabilitate.

IGIENĂ

Ce fel de viață ducem?

Oricine știe astăzi că tot mai mulți oameni, îndeosebi la orașe, au un mod de viață care nu mai corespunde cu cel pe care l-au avut moșii și strămoșii noștri timp de milenii și cu care era învățat organismul omenesc. Sedentarismul, supraalimentația, excesul de medicamente sînt numai cîteva din neajunsurile vieții moderne, pe care nu le combatem destul și care sînt cauza unora din bolile întîlnite mai frecvent în epoca noastră.

Se vorbește mult despre necesitatea unui mod de viață igienic, sănătos, dar prea puțini dintre noi facem ceva pentru a-l adopta. De aceea propunem

— Ai slăbit, e adevărat, dar tot nu ești proporționată.

CHIMIE

Aurul (negru) din gunoaie

„Introduceți gunoaie în partea de sus și jos recuperați benzină”, explică un fost profesor de chimie din Jackson,

fi și mai mult sporită printr-o mai bună utilizare a rezidului carbonifer care, dacă nu arde bine, este în schimb

Multe lucruri pot fi zărite la gunoi. Dar gunoaiile nu mai trebuie să fie aruncate...

Michigan. De circa doisprezece ani, el își fabrică singur benzina de care are nevoie în curtea casei unde locuiește — din toate gunoaiile menajere pe care le poate găsi, din frunze veștede și din gazonul tuns al peluzei sale.

În toți acești doisprezece ani, concepția fostului profesor l-au socotit un inofensiv original. Dar de cind cu raționarea consumului de combustibil, ei se inghesuie să-i vadă ciudata instalație. Cu atât mai mult, cu cît tratarea deșeurilor menajere începe să fie luată în considerare pe multe planuri. În Franța este chiar în curs de pregătire un proiect de lege în acest sens prin care toate colectivitățile locale vor fi obligate să înființeze servicii speciale de tratare a gunoaielor. Căci, afirmă presa pariziană, fiecare francez „produce” acum cam un kilogram de gunoi pe zi. Ceea ce e totuși de trei ori mai puțin decît media americană.

Desigur, gunoaiile sînt și acum tratate. Tot publicația din care împrumutăm aceste date arată, de pildă, că trei uzine de incinerare aflate în apropierea Parisului ard cvasitotalitatea gunoaielor din capitala franceză și din 12 comune învecinate, iar căldura dată de combustibil încălzește 30 la sută din apartamentele pariziene, producînd și electricitate. În S.U.A. s-a calculat că incinerarea celor 220 milioane de tone de gunoai menajere acumulate anual în această țară ar putea acoperi 16,7 la sută din întreg consumul de electricitate americană.

Tehnica cu cel mai mare viitor este totuși aceea a „americanului liniștit” din Jackson, utilizată de fapt de multă vreme la fabricarea cărbunelui de lemn și a cocsului: anume piroliza. Care nu este o combustie, ci o descompunere, la adăpost de aer, sub acțiunea unei temperaturi înalte. Este de fapt un proces care reproduce accelerat fenomene care se desfășoară spontan, în curs de mii de ani, în adîncurile Terrei.

Hirtia, materialele plastice, materiile organice, metalele, cauciucul, pe scurt toate componentele deșeurilor menajere se pretează la piroliză. Realizată în spații închise, aceasta nu produce nici un fel de poluare. Și, în funcție de temperatura aplicată, furnizează cărbune, asociat fie cu gaze, fie cu petrol. Desigur în cantități mici. Sau considerate pînă nu de mult mici și fără importanță. Acum însă... O uzină aflată în construcție în S.U.A. va produce 160 de litri de petrol dintr-o tonă de gunoai, iar o alta aflată încă în stadiul proiectării este prevăzută a da 5 000 metri cubi de gaze la tona de gunoai. Dar se pare că rentabilitatea poate

bogat în minereu. Ca și a cenușei, deșeu al incinerării, care reprezintă circa 30 la sută din greutatea inițială. S-a calculat astfel că cenușa conține 15 la sută fier, tot atîta sticlă, 1 la sută aluminiu și 1 la sută metale diverse, cupru, plumb și zinc. Ceea ce, la cantități de sute de milioane de tone de gunoai pe an, se poate dovedi foarte interesant și rentabil.

FIZICA

Aerul rivalizează cu electronica

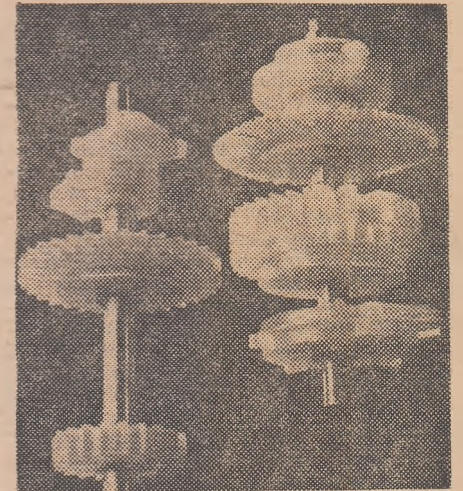
Nu numai oamenii au absolută nevoie de aer. Nici tehnica nu se mai poate dispensa de el. Circulația modernă recurge tot mai mult la aerul comprimat. Nave maritime și fluviale se

deplasează pe pernă de aer, iar acum se lucrează la realizarea unor trenuri pe pernă de aer, care vor atinge viteze de 300—400 km/oră. Mai puțin cunoscut este însă faptul că în anumite domenii ale tehnicii aerul poate înlocui electronica.

De cîte ori este vorba de dispozitivele logice care constituie „creierul” unei instalații automate, ne gîndim la electronica. ceea ce este incorect. În realitate aceste elemente pot fi mecanice, hidraulice ori pneumatice. Ele funcționează mai încet decît cele electronice, dar în schimb sînt mai simple, mai fiabile și, cum nu produc scintei, pot fi amplasate într-un mediu în care există pericol de explozie. În plus, nu se tem de căldură ori de frig, de praf sau de vibrații. De aceea industria petrolului și chimiei, precum și alte ramuri producătoare au început să fie echipate pe scară largă cu sisteme de comandă pneumatice.

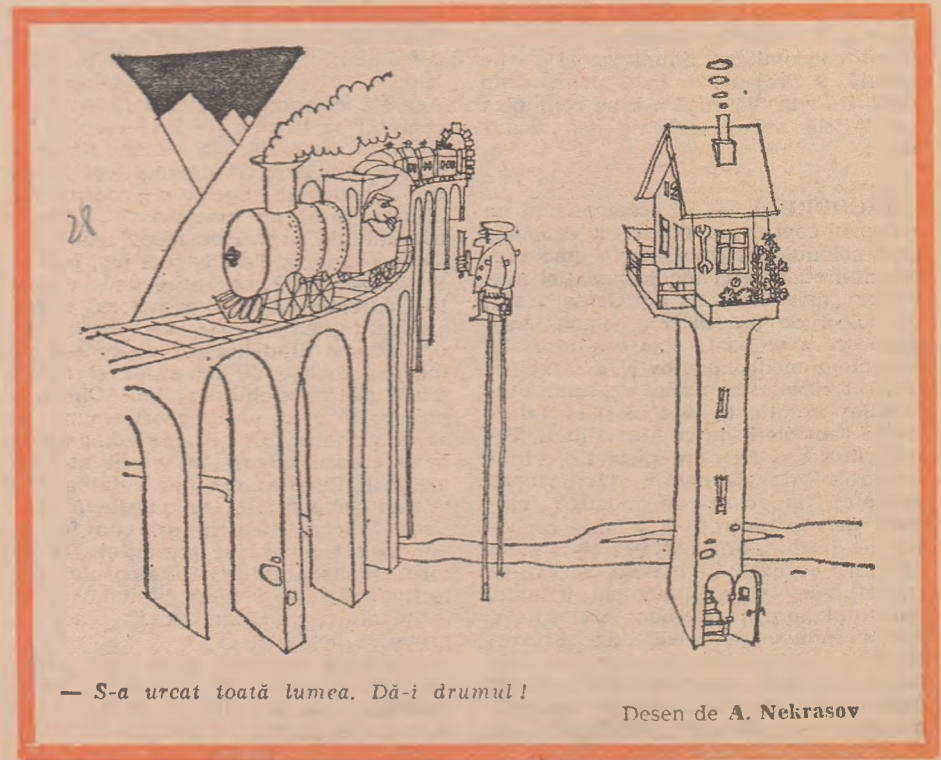
În sistemele pneumatice curenții de aer sînt dirijați prin închiderea sau deschiderea unor canale cu ajutorul unor bile, plăci sau ace. În ultimul timp se lucrează la realizarea unor dispozitive pneumatice care să nu mai posede piese în mișcare, fluxul de aer principal fiind dirijat de un curent auxiliar cu o putere mai mică. Această ramură a automatizării a căpătat numele de pneumatică. Ea permite o mare viteză de funcționare. Într-adevăr, elementele pneumatice asigură circa 10.000 de comutări pe secundă, în timp ce cele pneumatice merg pînă la 20.000 fără să se teamă de suprasolicitare, pot lucra la temperaturi foarte ridicate și nu se uzează, intrucît nu au piese mobile. Aerul cucerește deci noi poziții într-un domeniu stăpinit pînă acum de electronica — sistemele logice.

Dar el își vedește avantajele și în dispozitivele de acționare. Un dispozitiv pneumatic cîntărește un sfert pînă la o treime dintr-unul electric, chiar dacă folosește aerul din circuitul uzinal cu o presiune de numai 4—6 atmosfere. La presiuni de 50—200 at acționarea electrică nici nu mai poate concura cu cea pneumatică, care dezvoltă o putere extrem de mare. Singura care o depă-

Ordinatoarele pot folosi și alte dispozitive decît cele electronice — roți dințate, de pildă.

șeste este acționarea hidraulică, dar aceasta îi este inferioară în privința simplității construcției, rezistenței la frig și căldură, comenzii rapide și siguranței în exploatare.

— S-a urcat toată lumea. Dă-i drumul!

Desen de A. Nekrasov

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

astăzi un test care, sperăm, îi va pune pe mulți pe gînduri și-i va determina să-și schimbe unele obiceiuri.

NOTARE

	zil- ele	dese- ori	rare- ori	nicl- odată
Iau mai mult de 3 mese la ore fixe	3	2	1	0
Beau regulat lapte sau mî-nine produse lactate (iaurt, brinză de vacă, alte brinzeturii)	3	2	1	0
Mî-nine fructe și zarzavaturi	3	2	1	0
Îmi controlez greutatea și mă străduiesc să-mi mențin greutatea normală	3	2	1	0
În timpul liber fac exercițiu fizic (plimbări, grî-dinărit, sporturi etc.)	3	2	1	0
Dorm 8 ore	3	2	1	0
Fac baie sau duș	3	2	1	0
Fumez	0	1	2	3
Continuu să-mi îmbogățesc cunoștințele	3	2	1	0
Mă străduiesc să mă port frumos cu semenii mei	3	2	1	0
Caut să mă feresc de supra-solicitări	3	2	1	0
Iau medica-mente	0	1	2	3
Beau băuturi alcoolice	0	1	2	3

La fiecare punct încercuim sau bifăm cifra din coloana care ni se potrivește. Adunăm toate cifrele înseparate. Dacă totalizăm :

39 de puncte — sîntem un model de viață sănătoasă ;

26—38 de puncte — perseverînd în intențiile bune, vom duce în curînd o viață sănătoasă ;

12—25 de puncte — nu facem suficiente eforturi pentru a duce o viață igienică ; sănătatea ne este în pericol ;
sub 12 puncte — sănătatea ne este serios periclitată.

Poșta medicului

TOMA IOAN — Timișoara : Pentru ca reumaticii să simtă efectul binefăcător al băilor medicamentoase de sare este necesar să facă 20—30 de ședințe, seară de seară sau, eventual, una la două seri. Băile prea calde nu sînt permise bolnavilor hipertensivi sau cardiaci; de asemenea sînt interzise în timpul crizelor de reumatism poliarticular, adică atunci cînd articulațiile sînt roșii, dureroase sau anchilozate. Baia va fi făcută seara înainte de culcare, după care veți evita ieșirea în frig sau expunerea în curent de aer rece.

TICU — Galați : În ampla monografie a doctorului Ion Lemnete „Reproducerea umană și contracepția” (Editura medicală, 1973), al cărei valoros material poate fi consultat cu folos și interes nu numai de personalul medicosanitar, ci și de marele public dornic să fie inițiat în aceste importante probleme, se precizează că la o femeie cu un ciclu menstrual normal, de 28 de zile, ovulația precede cu 15 zile apariția ciclului. În consecință perioada de fecundabilitate maximă durează patru zile — intervalul cuprins între ziua 10-a și a 14-a — corespunzînd cu viabilitatea și fecundabilitatea spermatozoidului (care durează 48—72 de ore) și a ovulului (12—24 de ore). Pe aceste date fiziologice, metoda Knaus-Ogino aplicată la femeii cu cicluri de durată variabilă arată că ovulația nu are loc niciodată mai devreme de 16 zile înaintea ciclului următor sau mai tîrziu de 12 zile. Prin urmare, perioada de fecundabilitate e situată între a 19-a și a 12-a zi dinaintea ciclului. Spre exemplu: la o femeie cu un ciclu de 28 zile, perioada de fertilitate e cuprinsă între a 10-a și a 17-a zi a ciclului. Pentru a ușura aplicarea metodei, se propune următoarea formulă: $10+n-28=$; $17+N-28$. Deci calculul în exemplul ciclului neregulat va fi următorul: $10+25-28=7$; $17+32-28=21$. Așadar, perioada fertilă s-ar situa — la ciclurile normale și neregulate — între 21 și 7 zile înaintea menstruației următoare.

IONESCU MARIA — Sibiu : 1) În candidoza genitală se folosesc pentru badijonări soluții alcoolice sau hidroalcoolice 1—2% de violet de gențiană, verde de malahit, verde brillant sau fucsină, ca de pildă formula: Rp. Fucsină și Fenol, câte 1 g, Alcool 5 ml, Apă distilată ad 50 ml. Pe lingă aplicarea uneia din aceste substanțe colorante, vă recomandăm următoarea schemă de tratament: Veți începe cu o irigație abundentă cu infuzie de mușețel bicarbonatată (o lingură de bicarbonat de sodiu la 1000 ml), de 2 ori pe zi, dimineața și seara. Imediat după irigații, veți introduce profund cîte un ovul de Stamicin (sau Micostatin, Nistan, Moronal ori Fungistatin). Veți continua această procedură timp de 5 zile, iar în zilele a 6-a și a 7-a veți introduce un singur ovul; b) simultan, veți lua pe cale bucală Stamicin, 9 drajeuri/zi, repartizate în 3 prize la cîte 3 ore interval, timp de 7—10 zile, după caz. Împotriva eventualelor eroziuni sau ulcerări, după badijonările cu una din soluțiile indicate mai sus, veți aplica următoarea pomadă: Rp. Hidrocortizon 0,125 g, Stamicin 4 drajeuri (pulverizate), Vitamina A uleiioasă 300 000 U.I., Lanolină 2 g, Vaselină 8 g D.S. ext., de 3 ori pe zi, uns în strat subțire. 2) Candidoza genitală a soțului dv. poate fi tratată local, cu soluția și pomada formulate mai sus, luînd concomitent Stamicin pe cale bucală, 9 drajeuri/zi, în 3 prize, timp de 7—10 zile. Vă rugăm a ne comunica rezultatele acestei scheme de tratament.

TEODORU A. — Vă recomandăm un examen coprologic deoarece inflamațiile colonului sigmoidian (sigmoidite) cronice, urmări ale inflamației așaziilor „diverticuli ai lui Graser” sînt de obicei de natură microbială. Abia după aceea se poate fixa conduita de tratament medicamentos și dietetic. În general chimioterapicele, de tipul Ftalilsulfatiazolului (4—6 g/zi) și Mexaformului, antibioticele ca Ampicilina, Tetraciclină sau Cloramfenicolul, administrarea de fermenți (Triferment, Mexase) la care se adaugă clorură de potasiu 2—3 g zi, carbonat de bismut (între mese) și o dietă din care se exclud: laptele, vegetalele crude fructele condimentele iritante, alimentele prăjite, cacaoa, ciocolata, consumîndu-se de predilecție brînzeturi slabe, ouă fierte, moi sau tari, carne slabă fiartă, unt puțin, prăjituri de casă uscate cantități mici de suc de morcovi, vor duce la dispariția sau ameliorarea diareei cronice.

DE VORBĂ CU... PACIENȚII

Arta de a fi bolnav

S-ar putea ca titlul acestui articol să-i surprindă la început pe cititorii lui. Nu este însă un paradox. Fără doar și poate idealul în viață este să fim sănătoși, dar cum realitatea arată că aproape nici un om n-a fost toată viața numai sănătos, trebuie să vorbim și despre această posibilitate. Pentru că dacă — așa cum pe bună dreptate se spune — medicina nu este numai o știință, ci și o artă, se poate vorbi în aceeași măsură și de „artă de a fi bolnav”. Firește, nu dorim nimănui să practice această „artă”, îi dorim să învețe mai bine tenisul, înotul ori muzica. Dar dacă totuși se întimplă să ne îmbolnăvim?

Fiecare om care se îmbolnăvește își leagă toate speranțele și dorințele

greunează punerea diagnosticului. Pe de altă parte, de multe ori medicul are nevoie de o deosebită perspicacitate pentru a descoperi cauza bolii, pe care bolnavul, oricîtă bunăvoință ar avea, nu o poate relate. Să amintim numai de tulburările fizice care însoțesc și maschează adesea o depresiune nervoasă. Mulți pacienți se prezintă la medic acuzînd tulburări digestive (grețuri, gust amar în gură, balonări), cardiace (palpitații, dureri în regiunea inimii), nevralgice (dureri de cap, sinusale, intercostale) etc., etc. Dar doctorul nu găsește nici o leziune organică, cu toate examenele și analizele de laborator. Dacă pacientul nu amintește și problemele lui psihice, în loc să-l ajute pe medic, îl derutează. Iată deci

Convalescență

Foto : A.P.N.

de doctor. Dar medicul nu are și el dreptul să ceară anumite calități pacientului pe care îl consultă? Un umorist prematur plecat din viață, dramaturgul și scriitorul Tudor Mușatescu spunea că: „Plăcerea bolnavului este să dea medicului consultații gratuite”. Și tot despre pacienții care „știu prea multe despre boala lor”, o veche zicală românească spune: „Bolnavul multe zice, doftorul face ce știe”. Ei bine, despre această necesară ecuație: **medic + pacient = vindecare**, căreia îi este închinată de mulți ani și rubrica „Poșta medicului”, am dori să vorbim în acest articol.

„Tovarășe doctor, am citit că...”, „Un prieten a luat cutare leac și s-a făcut sănătos”. Aceste formule, devenite clasice în relațiile medic-pacient, sînt des întîlnite în cabinetele medicale. Și de multe ori îi este mai greu medicului să scoată pacientului din cap concepții greșite sau exagerate, deprinse din lecturi incomplete sau din reclame senzaționale, decît să-i prescrie un tratament adecvat.

Medicul este întotdeauna bucuros să aibă în față un bolnav inteligent care, la rîndul lui, să se orienteze asupra recomandărilor medicului, să le înțeleagă și să le urmeze cu înțelepciune. Această colaborare interesată (și interesantă) se deosebește însă esențial de „cultura medicală” a unor pacienți, care-și pun singuri diagnosticul și nu cer medicului decît o confirmare. „Nu-i așa că am un ulcer?”, „Precis că sufăr de angină de piept”, sînt formulări curente, cînd de fapt mai util ar fi să i se spună medicului unde e simțită durerea, debutul, caracterul ei etc. Diagnosticul nu este un lucru simplu, adesea fiind necesar un consult de medici, analize de laborator și radiografii pentru stabilirea lui. „Cine se pricepe să pună un diagnostic bun, știe să și vindece” (Qui bene diagnoscit, bene curat), afirmă un vechi aforism medical. Punerea diagnosticului a fost adesea comparată și cu o anchetă polițistă, în care medicul este un fel de Sherlock Holmes, iar pacientul... doctorul Wattson (ajutorul celebrului detectiv britanic), întrucît amîndoi caută „vinovatul”, pe „criminalul” care a provocat boala.

Așa sînd lucrurile, a ascunde medicului unele amănunte, care par poate neimportante pacientului, înseamnă „a fi complice cu criminalul”. A nu ști să relatezi medicului istoricul bolii în-

încă o calitate necesară pacientului: **sinceritatea**.

În sfîrșit o altă problemă: aceea a **autotrătării**. Medicamentele luate fără prescripție medicală pot masca adesea simptomele unei boli grave care, tratată în mod științific, ar putea fi vindecată. Foarte multe uretrite cronice, așa-zise „banale”, se datoresc unui tratament empiric, „pe apucate”, al blenoragiilor cu antibiotice. La fel de dăunătoare este și atitudinea bolnavilor care consumă cu nemiluita antinevralgice, tranchilizante sau anticonstipante, utilizînd aceste medicamente fără o prescripție medicală și care ajung să facă o adevărată „boală a supraconsumului de medicamente”, mai severă decît afecțiunea reală.

Este de la sine înțeles deci că bolnavul „ideal” poate beneficia de condiții optime de diagnostic și tratament doar dacă colaborează deplin cu tîmăduitorul său. Și numai în felul acesta va putea medicul aplica legea enunțată de Hipocrate: „Să cercetezi cele ce s-au petrecut, să cunoști cele prezente, să prevezi cele ce se vor întimpla!”

DORESC SĂ ȘTIU

Apariția și dispariția calculilor biliari

Răspundem prin acest articol unui mare număr de cititori care doresc amănunte despre acțiunea dizolventă pe care o are acidul chenodezoxicolic asupra calculilor biliari.

Datorită sărurilor biliare, bila normală are proprietatea de a menține în soluție substanțe lipidice, în mod normal insolubile în apă, cum sînt **colesterolul și lecitina**. Sărurile biliare sînt și ele, de fapt, lipide solubile, comportarea lor în apă fiind însă în funcție de concentrația și temperatura mediului chi-

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esu
, esculap esculap esculap
,culap esculap esculap escu
ap esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

mic. Într-o concentrație slabă, ele formează o soluție „ideală”. În concentrație mai puternică, la temperatură joasă, formează o suspensie cristalină.

Formarea bilei hepatice se datorește în mare parte secreției active a sărurilor biliare de către celulele hepatice. Trebuie să precizăm că și ceilalți constituenți ai bilei, în special **bilirubina**, sînt hidrosolubili.

Cum se formează atunci calculii biliari? În **litogeneza** (gr. lithos = piatră; genesis = naștere) biliară se pot deosebi trei stadii.

Producerea de către ficat a unei bile anormale. Acest fenomen se datorește unei disproporții între concentrația colesterolului și cea a lecitinei și a sărurilor biliare. Bila suprasaturată în colesterol va deveni **litogenă**, colesterolul fiind supus precipitării în faza lui „solidă”. Pentru ca un precipitat de microcristale să formeze unul sau mai mulți calculi, este necesară prezența mai multor elemente, printre care: pigmenți biliari, proteine, bacterii etc.

După cum se vede, calculii biliari sînt consecințe ale unui dezechilibru fizicochimic. Ei cresc dacă bila litogenă continuă să fie secretată, dar rămîn neschimbați sau descesc dacă bila încetează să fie litogenă.

Litiază biliară este o boală extrem de frecventă: în S.U.A., de exemplu, 15 milioane de persoane au calculi de colesterol. Statistic, 25—40 la sută din cazurile de litiază sînt, din punct de vedere al simptomelor, „mute”; dar cazurile de **colici biliare** și alte complicații sînt destul de frecvente pentru „a da de lucru” chirurgilor. Costul acestor tratamente a fost evaluat la un miliard (da, un miliard!) de dolari pe an! Pînă nu demult, nu existau nici măsuri preventive și nici un tratament medical al calculozelor biliare. Un progres spectaculos l-au înregistrat însă doctorul Danziger și colaboratorii săi care, administrînd **acid chenodezoxicolic** pe cale bucală la calculoșii cu calculi biliari de colesterol, au constatat, într-un interval de timp mai mult sau mai puțin lung, că acești calculi încep să se dizolve. Poate că este încă prematur să se facă aprecieri definitive asupra eficienței curative a acestui acid biliar. După cum este cazul să ne întrebăm și dacă administrarea îndelungată de acid chenodezoxicolic (al cărui produs de oxidare organică este o sare biliară, **litocolatul**, potențial generator de litiază!) nu va mări în felul acesta rezerva de colesterol, sporindu-i absorbția intestinală și micșorîndu-i secreția biliară.

În concluzie, dacă administrarea pe gură de săruri biliare înseamnă o metodă terapeutică foarte interesantă, generalizarea ei va trebui precedată de investigații mai aprofundate și pe un timp mai îndelungat pentru a dobîndi certitudinea că avantajele ei de moment n-ar putea fi umbrite mai tîrziu de inconveniente serioase.

— Se spune, domnule doctor, că genialitatea ar fi o boală. E adevărat?
— Nici o grijă. Arătați ca un om perfect normal.

LIECHTENSTEIN

O țară cu 22000 de locuitori

Hoteiul de la poalele Alpilor se pierde printre livezi și vile. Dincolo de ele se întindeau câmpii, iar și mai departe se zăreau coșuri de fabrici și o buclă a Rinului; garnituri de trenuri străbăteau valea care se profila la orizont. Jur împrejur munți cu piscurile acoperite de zăpadă.

De la hotel se poate urca spre castelul princiar, de unde se dezvoltă panorama întregului stat. Gara mare și munții de partea cealaltă a Rinului sînt deja Elveția. Iar la dreapta, spre est, este Austria. Liechtensteinul are o suprafață de 157 km², mai mică decît aceea a unor orașe mari.

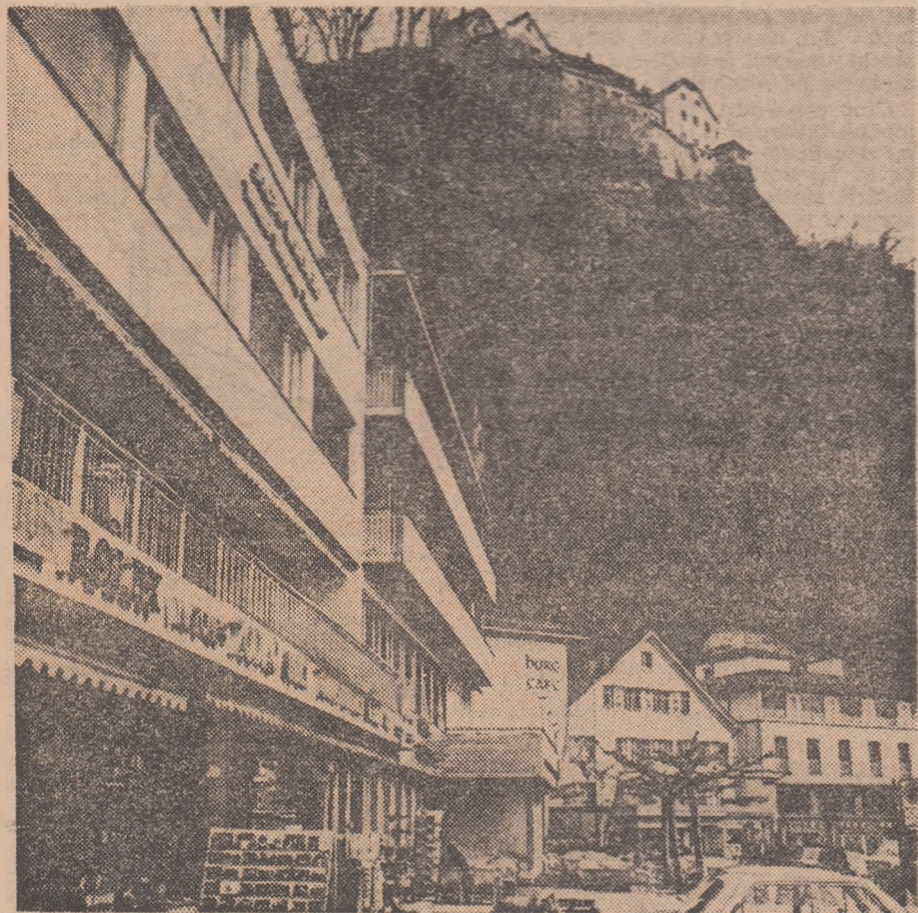
Tumultul ultimelor secole pare să fi ocolit principatul. Pe harta continentului au apărut sau au dispărut state, s-au modificat frontiere, dar Liechtensteinul a rămas neatins.

Țara a știut să-și păstreze autonomia. Nu pentru că locuitorii ei și-au

turia regelui, el a fost învins la 18 iunie 1757 la Kolin din cauza superiorității artileriei austriece. Or, ducelui de Wenzel i se atribuie meritul de a-i fi dotat pe austrieci cu această armă, redevabilă pentru vremea aceea...

Austria și Elveția au exercitat o mare influență asupra dezvoltării principatului. În 1924 Liechtenstein a încheiat o uniune vamală, poștală și monetară cu Elveția, care îl reprezintă în relațiile externe.

Pînă nu de mult anuarele defineau Liechtensteinul ca o țară agricolă. Dar în zilele noastre anuarele se învechesc repede. În 1941, mai lucra în agricultură 34 la sută din populația aptă de muncă a țării, dar 30 de ani mai târziu numai șase la sută. În împrejurimile orașelor Vaduz, Schaan ș.a. s-au înălțat uzine moderne. Dealtfel, afirmă experții, Liechtensteinul se situează pe primul loc în Europa ca densitate a

Vaduz. Piața centrală.

apărat curajos independența: ultimul soldat de carieră, destul de bătrîn, a murit liniștit în patul lui cu câteva săptămîni înainte de a fi răsunat primele salve ale celui de-al doilea război mondial. Dar principatul n-a fost absorbit de vecinii lui mult mai puternici. N-a fost ocupat nici chiar de armatele hitleriste.

În fața intrării în străvechiul castel se află un tun de bronz din secolul XVIII cu însemnele ducelui de Wenzel. Tunul a luat parte la luptele armatei austriece împotriva trupelor regelui Frederic II al Prusiei. După măr-

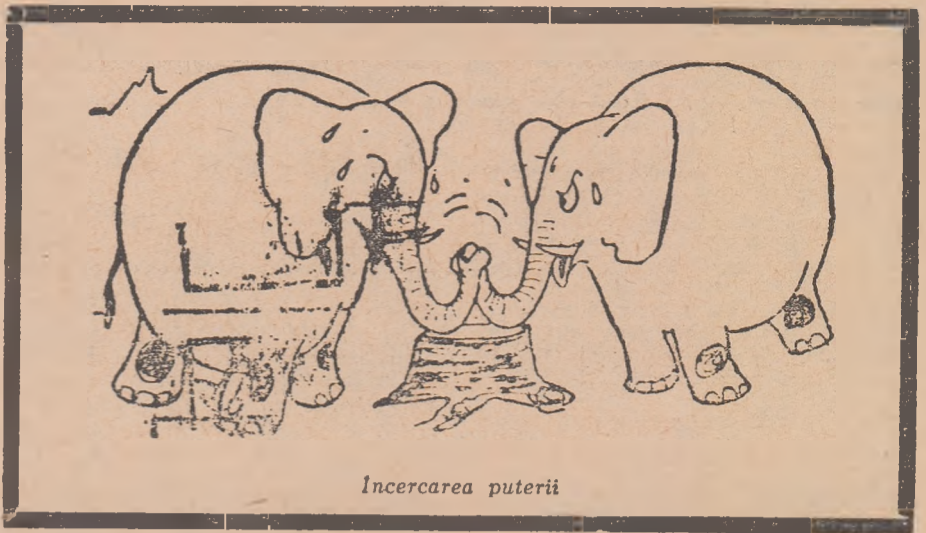
întreprinderilor industriale pe kilometrul pătrat. Produsele lor sînt aproape în întregime exportate. Îndeosebi cele fabricate de companii ca Balzers, Vivadent, Hilti sînt foarte apreciate.

Firma Hilti, care se bucură de prestigiu în branșa ei, a pus la punct un sistem original de asamblare în construcții. Producția firmei este exportată în 60 de țări, unde are 3000 de reprezentanți. Un aparat ramificat de publicitate și servicii, ne-a spus directorul Rudolf Wagner, îi permite să simtă pulsul pieții, să reacționeze rapid la fluctuațiile ei și, în consecință, să facă față cu succes concurenței. În fabrici, la centrul de cercetare și în aparatul administrativ al firmei din Schaan lucrează circa o mie de oameni. Un alt detaliu interesant este că majoritatea muncitorilor locuiesc fie în Austria, fie în Elveția, de unde vin zilnic la lucru. Același lucru e valabil dealtfel și pentru alte întreprinderi. În 1967, spun statisticile, principatul avea 4477 de muncitori, dintre care 3600 erau străini. În ultimii ani numărul lor a crescut, tot prin angajarea de străini.

Liechtensteinul are 35000 de locuitori, dar numai 22000 sînt cetățeni ai principatului. Restul de 13000 pot trăi toată viața acolo, dar vor continua să fie considerați străini.

De necrezut, dar adevărat: în această țară minusculă se vorbesc douăzeci de dialecte germane. E rezultatul migrației popoarelor din Europa în cursul secolelor. La nord-vest de Vaduz și de muntele Triesenberg se află, de pildă, așezări de țărani ai căror strămoși au venit acolo acum șase secole din sudul Elveției. Ei și-au păstrat dialectul și sînt și acum numiți: „noii veniți“.

La Vaduz, în palatul guvernamental, au fost primiți de Walter Kranz, șeful

Incercarea puterii

serviciilor de presă. El ne-a vorbit despre structura politică a principatului, despre economia acestuia și ne-a conștientizat să vizităm clădirea. Trei paliere adăpostesc tot aparatul guvernamental, poliția și o mică închisoare, în general goală.

Puterea executivă e deținută de guvern compus din primul ministru, un adjunct al său și din trei miniștri. Parlamentul are 15 deputați. Armata a fost demult desființată, dar există 27 de polițiști. În schimb, liliputanul stat are trei partide politice. Începînd din 1938, șeful statului este Franz Joseph II. E cel dintîi prinț care locuiește permanent în țară. Căci predecesorii săi preferau să locuiască în împrejurimile Vienei.

Timbrele poștale sînt o importanță sursă de devize a țării. Emise în serii mici, ele sînt foarte căutate de filateliiști. Pe strada principală, lângă sediul guvernului, se află zeci de magazine mari și mici. Ele vînd în special suvenir, între care primează clopoștii. Aceștia simbolizează trecutul țării, cînd creșterea vacilor de lapte constituia singura ei bogăție. Dar chiar și acum Liechtensteinul sărbătorește, în fiecare toamnă, tradiționala întoarcere a circuzilor de la pășunat.

O altă ramură tradițională și importantă este viticultura. Vinul roșu „Vaduzer“ e celebru în Europa. La marginea capitalei am văzut o clădire care se numește „Casa roșie“. Odinioară, călugării benedictini elvețieni instalaseră acolo o distilerie. În mijlocul clădirii se află un uriaș teas de struguri numit „torckel“, care datează din secolul XVII. Acum însă acesta este numai o curiozitate a restaurantului „Casa Roșie“.

Acolo l-am cunoscut pe Walter Wohlwend, redactorul șef al ziarului LIECHTENSTEINER VOLKSBLATT, cel mai vechi din țară; primul număr a apărut în 1866. De asemenea, publicația are cel mai mare tiraj: 5000 de exemplare.

A doua zi, am trecut de partea cealaltă a Rinului, peste podul nou, lângă care s-a păstrat și vechiul pod de lemn. Rinul marchează hotarul între Liechtenstein și Elveția. Granița este delimitată însă și de niște stîlpi indicatori care poartă numele țărilor respective. În ziua aceea ni s-a povestit o legendă. La extremitatea vestică a Liechtensteinului, lângă satul Balzers, se află o piatră pe care se pot vedea stema principatului și data: „1735“. Se spune că între Elveția și Liechtenstein existau litigii de frontieră. În cele din urmă s-a hotărît ca aceasta să treacă pe locul pînă unde un locuitor al satului va putea căra un mare bolovan. Locuitorii din Balzers i-au dat această misiune lui Georg, un om foarte puternic, care a cărat piatra în brațe pînă cînd a căzut și a murit. Și acolo se află ea și acum.

V. Rodionov

JAMAICA

Bauxită, rom, banane...

Jamaica a fost descoperită la 3 mai 1494 de Cristofor Columb. Din păcate însă, descoperirea de noi teritorii s-a soldat, se știe, cu umilirea, torturarea și chiar exterminarea indigenilor. Aceeași soartă au avut-o și băștinășii din Jamaica, indienii arawak. Cum nici armele, nici torturile, nici închiziția, nici dulcele făgăduieli ale ieziților n-au putut învingea mîndrul trib, pînă la urmă arawacii au fost pur și simplu exterminați.

Dar valorificarea insulei reclama mină de lucru și, curînd, corăbii încăr-

cate cu sclavi africani au început să arunce ancora la țărmul Jamaicai. Pe vremea aceea spaniolii încă mai căutau legendarul Eldorado. Cum în Jamaica nu găseau însă nici aur, nici argint, conchistadorii au hotărît să exploateze o mină de lucru care să nu-i coste nimic, pentru a face din insulă o bază de aprovizionare cu produse alimentare a coloniilor spaniole de pe litoralul american. Munca grea, istovitoare a sclavilor furniza astfel aurul pe care credincioșii slujitori ai coroanei spaniole nu-l puteau descoperi.

În secolul XVII au început să facă incursiuni în insulă corsarii englezi. Iar în 1655, Oliver Cromwell a trimis acolo o escadră și în cele din urmă englezii i-au înlăturat pe spanioli. Dar dominația britanică n-a adus în plus decît o celebritate indoielnică insulei. Un timp vice-governatorul ei a fost Henry Morgan, poate cel mai celebru pirat înobilat de Marea Britanie.

De atunci s-au scurs trei secole. La sfîrșitul celui de-al doilea război mondial Anglia a trebuit să acorde insulei o nouă constituție. În 1953 Jamaica a obținut autonomia internă, în 1959 dreptul la autogovernare ca membră a Federației Indiilor de Vest, iar în 1961 s-a retras din federație, pentru ca la 6 august 1962 să se proclame stat independent, membru al Commonwealth-ului.

Una din bogățiile insulei este bauxita. Din zori și pînă-n noapte excavatoare puternice scurmă pămîntul gras pentru a extrage acest prețios mineral. Extracția e patronată de companii străine, în special nord-americane. Companii ca Reynolds, ALCOA, Kaiser ș.a. posedă 60 la sută din terenurile bogate în bauxită. În afară de mineral, Jamaica mai exportă rom, banane, citrice și cafea.

...Kingston, capitala insulei, e un oraș foarte matinal. Cînd vînzătorii de fructe și zarzavaturi sînt la posturile lor, iar gospodinele pleacă la cumpărături, piscurile munților din preajmă mai sînt încă învăluite în piclă. Șoferii de autobuze și taxiuri încep și ei lucrul atunci. Apoi, în mulțimea de pe străzi încep să se zărească căștile galbene și portocalii ale muncitorilor din construcții. Micii funcționari, secretaarele și dactilografele vin la serviciu ceva mai tîrziu.

Odată picla risipită, orașul apare în toată splendoarea lui, înconjurat de o parte de munți, iar de cealaltă de ocean. Inundată de lumina zilei, capitala își dezvoltă multe fețe, încît ai impresia că ar exista de fapt trei orașe.

Harbour Street și King Street alcătuiesc centrul comercial. Turiștii trec dintr-un magazin într-altul aruncînd priviri indiferente mărfurilor și ignorînd amabilitatea exagerată a vînzătorilor. Pentru că vizitatorii cu bani — și ca să vii pînă în Jamaica trebuie neapărat să ai bani — sînt mai ales amatori de exotism și preferă să viziteze piața în care meșteșugarii locali vînd obiecte lucrate din pai, cochilii de scoici pictate, pălării din frunze de palmier, discuri de muzică calypso etc. Ceva mai departe este o altă piață. Dar atmosfera de acolo este foarte diferită. Fețele triste ale vînzătorilor de fructe și legume, pește și dulciuri arată că ei nu au mai mulți bani decît clienții lor și că pentru dinșii comerțul nu este un mijloc de îmbogățire, ci de ciștigare a traiului.

Viața trepidantă din primul Kingston și mizeria din cel de-al doilea pun și mai bine în evidență pe cel de-al treilea, numit New Kingston. Aici totul e într-adevăr nou, străzile largi ca și zgîrie-norii. Este orașul ambasadelor, al societăților de asigurare, al celor pe acțiuni, al hotelurilor luxoase. Noaptea, în timp ce New Kingston se distrează, în Kingstonul muncitorilor luminate se sting devreme și se lasă liniștea, căci în zori locuitorii lui vor trebui să înceapă o nouă zi de muncă grea.

G. Zafesov

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

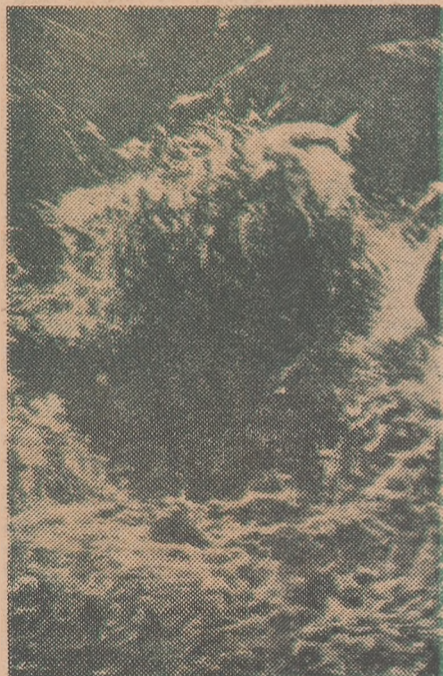

Simfonie în alb și negru

AVENTURILE VREMII NOASTRE

Un ghețar cu toane

În Pamir există circa 10 000 de ghețari, dintre care mulți sînt mai mari decît Medveji. Dar acesta este de departe cel mai „agitat”. În timp ce ceilalți se pun în mișcare cam la o sută

Barajul fusese străpuns: 18 000 000 m³ de apă se prăvăleau în vale...

de ani, distrugînd totul în cale, Medveji o ia la vale la fiecare 10—12 ani. Dar asta se știe numai de puțin timp. La drept vorbind, tadjiicii atrăseseră mai demult atenția expedițiilor geologice, dar pentru că pînă în deceniul al patrulea ei nu aveau calendar, indicațiile lor fuseseră luate sub beneficiu de inventar pînă la verificare.

Apoi a venit catastrofa din 1963... Cu puțin timp înainte, aproape de Medveji fusese instalată o mică stațiune geologică. Expediția din anul acela nu cuprindea și glaciologii. Așa se explică de ce aceștia au sosit abia în ultimul moment, cînd situația era foarte gravă: ghețarul ajunsese la cîteva sute de metri de stațiune și continua să înainteze implacabil. Glaciologii i-au sfătuit pe geologi să evacueze grabnic stațiunea, dar după numai cîteva ore, înainte de terminarea operației, ghețarul a dezlănțuit o uriașă avalanșă de bolovani, care a îngropat stațiunea sub un strat de noroi și pietre cu o grosime de 15 m.

După zece ani Medveji a început iar să se miște. În primăvara lui 1973 geologul R. Boiev se îndreptă spre baza expediției. Cunoștea perfect drumul, dar înainta anevoios din cauza zăpezii abundente. La un moment dat, străbătînd un pod s-a pomenit în fața unui perete de gheață murdară și zdrențuită. A înțeles pe dată ce se întimpla. Dar cu toate că a dat imediat alarma, pînă la sosirea celorlalți specialiști care, din cauza vremii proaste, au răzbit cu întîrziere, făcînd concomitent apel la jeep-uri și elicoptere, ghețarul

apucase să mai înainteze o bucată de drum și se instalase de-a curmezișul văii riului Abdugagor. În spatele barajului natural riul formase un lac uriaș, cuprinzînd, după aprecierile hidrologilor, 18 milioane de metri cubi de apă. Pericolul creștea din zi în zi și se arăta mult mai mare decît în 1963. Din păcate, nu se puteau face decît presupuneri. Nimeni nu putea prevedea cum vor decurge lucrurile: apa lacului, în creștere, va deborda peste ghețar ori îl va străpunge făcîndu-l să „explodeze”?

La 19 iunie, în ziua cînd se împlinneau 10 ani de la catastrofa din 1963, echipa de serviciu a plecat dis-de-diminează, ca de obicei, să facă măsurătorile de rutină. La ora 8 operatorul de la postul de emisie-recepție a fost înștiințat: „Apa din lac scade!” Toată ziua și toată noaptea apa și-a căutat un drum sigur la vale. Nivelul ei scădea cu o viteză nemaipomenită — o jumătate de metru pe oră, dar în jos de dig nu se vedea nimic. Abia a doua zi s-a auzit o bubuitură îngrozitoare și un torent cenușiu și turbure s-a năpustit pe lîngă tabăra cercetătorilor, cărînd resturile morenei rămase din 1963, stînci și blocuri de gheață cu diametrul de cîteva metri.

În seara celei de-a doua zile în tabără s-a primit următorul mesaj din vale: „Totul e în ordine... O parte din aeroport este inundată. Apa a luat cîteva stîlpi ai liniei electrice și o bucată de șosea, dar podul fusese demontat mai înainte. Nu sînt victime omenești. Vă mulțumim!”

ÎN LUMEA INARIPATELOR

Nu deranjați! Sîntem la lecție!

Orice ornitolog aflat acum cîtva timp în regiunea Eisk (golful) Taganrog —

R.S.F.S.R.) ar fi fost martorul unor întîmplări ieșite din comun.

Brigadierul A. Krugovoi, de la un colhoz din regiune, circula cu motocicletă pe marginea unui cîmp arat. Fermecat de purpuriul copacilor și de co-

vorul de arătură îmbrăcat în brumă argintie, s-a oprit lîngă o perdea de pomi. În înaltul cerului se jucau păsări..

Deodată i-a șuierat ceva la ureche. Luat prin surprindere, Krugovoi s-a aplecat puțin, iar cînd a ridicat privirea a văzut un uliu care lua vertiginos înălțime. După care pasărea a executat un cerc deasupra motocicletei și a intrat din nou în picaj. Spre a evita atacul iminent, brigadierul a trebuit... să apese pe accelerator

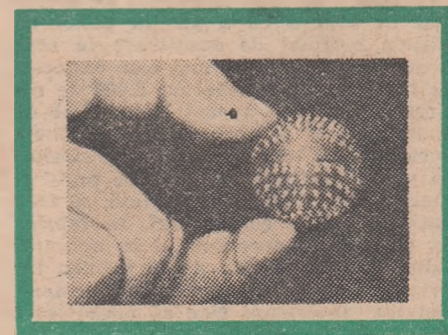
Cînd a povestit tovarășilor săi de muncă întîmpierea din cîmp, aceștia au refuzat să-l creadă scootînd că ride de ei. La insistențele lui Krugovoi au hotărît să se convingă. Nici nu s-au apropiat bine de pîlcul de pomi și din-spre cer s-a prăbușit asupra-le, ca o piatră, un uliu. Care era mai-mai să-l lovească pe unul din călătorii aflați în ataș. În ultimul moment însă, după ce a făcut un viraj, agresorul a părăsit unghiul de atac.

Auzind despre „ofensiva” uliilor, elevii unei școli medii din localitate au urmărit atent, timp de cîteva zile, zborul păsărilor „agresoare”. După care tinerii ornitologi au ajuns la următoarea concluzie: uliilor-părinți predau puilor „bazele vînătorii”. Atacînd motocicletă se pare că uliul făceau iscusite demonstrații de „pilotaj de înaltă clasă”. Deși s-ar putea să existe și altă explicație a „ofensivei”: uliul îi alunga de pe „poligon” pe oaspeții nepoftiți care, cu huruitul motocicletei lor, împiedicau desfășurarea în bune condițiuni a „lecției”.

O VOM MESTECA ?

O nouă periură de dinți

Castană? Nici gînd! Ci imaginea unui concurent serios al periūrei de dinți. Sub forma unei bile mici, el speră să scoată din uz familiara periură. Și se pare că are sorți de izbîndă. „Mestecînd

această bilă de silicon — afirmă inventatorii noului procedeu pentru întreținerea igienei bucale — ne putem curăța excelent dantura, iar gingiile se întăresc!”

OASPEȚI NEPOFTIȚI

Ofensiva miriapodelor

O gospodină din Ensдорf (R.F.G.) a trăit acum cîteva luni clipe de groază.

... varia ...
... varia varia va ...
... varia varia varia v ...
... varia varia varia varia v ...
... varia varia varia varia var ...
... varia varia varia varia v ...
... varia varia varia varia varia v ...
... varia varia varia varia varia v ...

Spiritu inventiv

iar ulterior a ajuns din același motiv la disperare.

După ce urmărise pe întuneric o emisiune de televiziune, Elfriede Sparwald a aprins lumina și, spre stupefacția ei, a văzut că toți pereții încăperii erau „tapetați” cu viermi. Femeia a intrat în panică. Și-a chemat soțul, dar nici el n-a putut găsi pe loc o soluție.

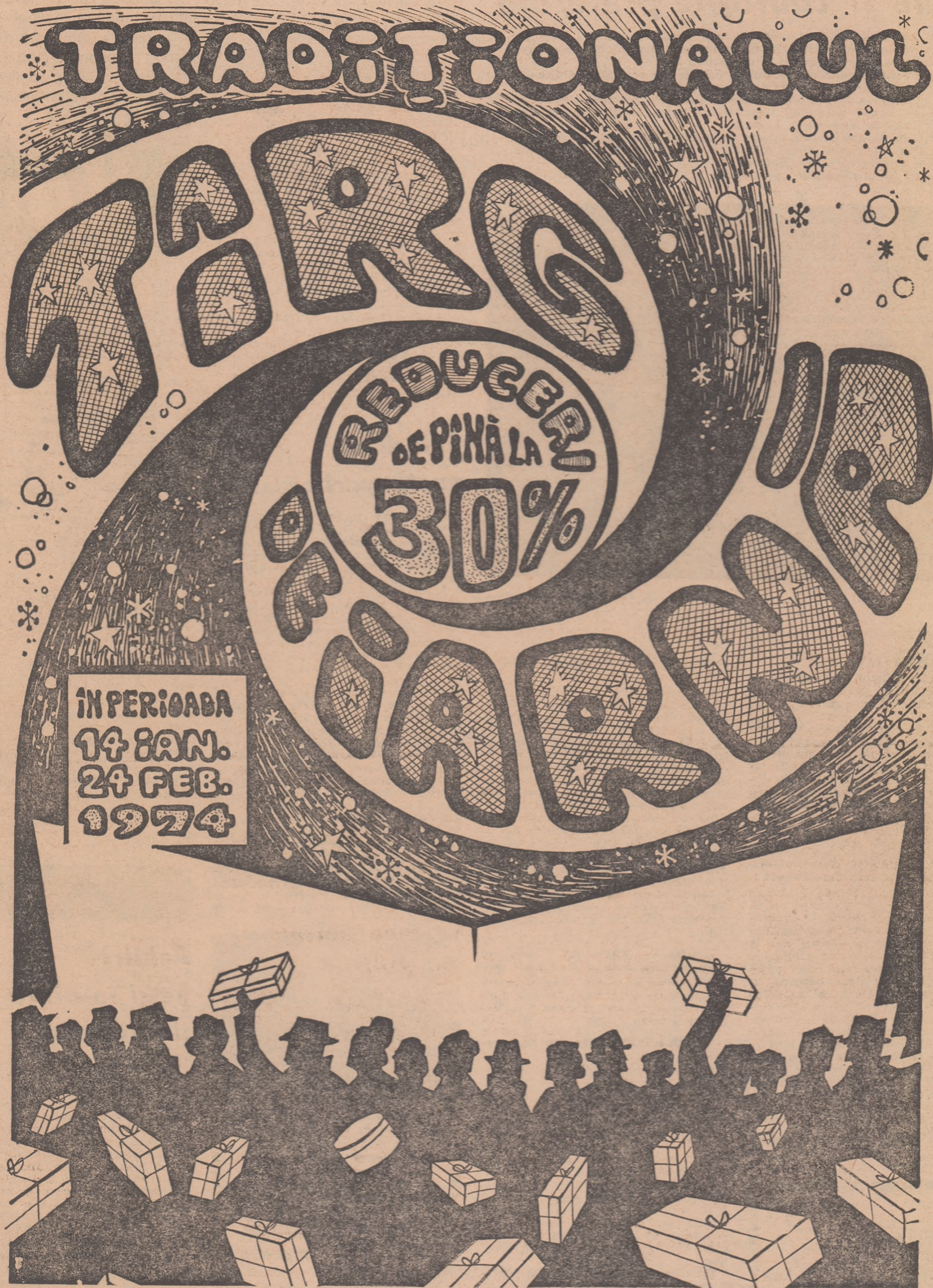
Viermii își făcuseră apariția în gospodăria soțului Sparwald de aproape un an. E adevărat că, la început, numai în grădină. Cei doi soți au utilizat în lupta cu „invadatorii” nevertebrați o tonă și jumătate de var stins și mari cantități de diverse insecticide. Pudrați cu prafuri toxice, în cele din urmă viermii au ajuns să se refugieze... în casă, unde mureau abia după o oră de la contactul cu insecticidul, răs-pîndind în jurul lor un miros insuportabil.

Dar această pacoste nu s-a abătut numai pe capul locuitorilor din Ensдорf, ci și asupra celor din orașele învecinate.

„Viermii” care au pricinuit atîta suferință soțului Sparwald sînt de fapt o specie de miriapode. Ei trăiesc în aproape toată Europa, inclusiv în partea europeană a U.R.S.S. Specialiștii îi cunosc sub numele de *Julus sabulosus* și-i consideră inofensivi, chiar utili căci, la fel ca rîmele, ei descompun resturile de plante ajunse în pămînt. *Julus sabulosus* și-a găsit un refugiu ideal între orașele Saarwellingen și Bohus pe un deal nisipos de circa patruzeci de kilometri pătrați. În fiecare an, în lunile mai și iunie, ei invadează gospodăriile localnicilor. Femelele depun ouă — minimum o sută fiecare — în locurile umbrate de prin grădinile oamenilor și în pivnițele întunecoase. Ca mijloc de apărare, miriapodul secretă o toxină care poate provoca omului o erupție greu de vindecat.

Prima invazie în masă a miriapodului *Julus sabulosus* a fost observată la 5 iunie 1900. Milioanele de „viermi” răspîndiți peste tot au devenit atunci un obstacol pentru circulația trenurilor. S-au inițiat măsuri de luptă împotriva lor la scara întregii țări. Dar mijloacele la care s-a făcut apel n-au putut să-i stîrpească. „Viermii” se urcau pe pereți, se țirau pe tavan, cădeau în vasele cu mîncare, pe pat. Copiii lor era teamă să se urce în pat. Oamenii preferau să consume conserve.

Dealtfel, nici acum nu s-au găsit metode eficiente de luptă împotriva lui *Julus sabulosus*.

VĂ PUNE LA DISPOZIȚIE :

- paltoane, demiuri, scurte, jachete, compleuri cu pantaloni, rochii, taioare etc.
- costume bărbătești pentru toate vârstele
- impermeabile, canadiene, bluze de vint etc. — matlasate și nematlasate, pantaloni din țesătură supraelastică
- tricotațe contextură groasă, ciorapi și șosete p.n.a etc.
- cizme și ghețe cu fețe p.v.c., cizme cu fețe din piele sintetică și piele sintetică combinată cu piele naturală — pentru femei ; mănuși din piele căptușite cu tricot
- stofe de palton și stofe groase fantezi (pentru îmbrăcăminte de iarnă)

Și multe alte articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, toate cu reduceri de prețuri până la 30% în cadrul TÂRGULUI DE IARNĂ !

TÂRGUL DE IARNĂ — un bun prilej de economii în favoarea bugetului familiei dv. !

Ei, ele și calitățile preferate

Săptăminalul „Nedelea” a adresat unui număr egal (dacă-i egalitate, egalitate să fie!) de bărbați și femei întrebarea: „Ce calitate prețuiești cel mai mult la o femeie (respectiv la un bărbat)?”

După sistematizarea răspunsurilor primite s-a constatat că femeile prețuiesc următoarele calități: sentimentul de camaraderie, sinceritatea, spontaneitatea, înaltul profesionalism, bunătatea, priceperea culinară, indulgența, simțul umorului, luciditatea, cinstea, inteligența, cavalerismul, simțul de răspundere, bărbăția.

Iar bărbații: feminitatea, priceperea la gospodărie, răbdarea, încrederea în sine, inteligența, tactul, fidelitatea, punctualitatea și spiritul de sacrificiu, perseverența, sensibilitatea.

Iată și câteva răspunsuri „pe autori”.

El și Ea încep să se cunoască...

ROSTISLAV PLIATT, actor:

Prețuiesc în primul rând capacitatea femeilor de a naște genii. Căci, din câte am putut observa, toate geniile se trag din femei.

În al doilea rând, prețuiesc răbdarea lor față de capriciile bărbaților.

Și în fine, dacă nu chiar înainte de orice, însuși faptul existenței lor. Să recunoaștem: dacă n-ar fi existat femeile, n-ar fi existat ni-mic! De aceea mi se pare plin de înțelepciune versul alif de fredonat dintr-o creație nu tocmai profundă, opereta „Silvia”: „Fără femei nu s-ar putea trăi!”

MIHAIL STEPANOV, directorul magazinului „Universam” din Moscova:

Răbdarea — iată ce trebuie să prețuim la femei.

Se știe că magazinele răpesc oamenii foarte mult timp. Și cu toate că numărul cumpărătorilor-bărbați este în continuă creștere, răbdarea rămâne în continuare virtutea principală a femeilor. Căci, chiar dacă bărbații își consumă eroismul duminical colindând magazinele, femeile își cresc răbdătoarele copii, cirpesc răbdătoare ciorapii soților, stau răbdătoare în fața aragazului și rabdă grimasele noastre când ni se pare că pârjoalele sînt cam arse. Ca să nu mai spunem cîtă răbdare le trebuie ca să zimbească atunci când desfac sacoșa cu cumpărături făcute cam anapoda, ba să mai și adauge: „Mulțumesc, dragul meu...”

NIKOLAI NAMETKIN, membru co-

— Cine a întors, dragă, oglinda?

respondent al Academiei de Științe a U.R.S.S.:

În secolul trecut a apărut o carte, „Despre femei”, al cărei autor, K. Skalkovski, era director al departamentului minier. Cartea începea așa: „Bărbatul se compune din suflet, trup și buletinul de identitate, iar femeia din rochie, trup și buletinul de identitate”. Skalkovski se considera un mare cunoscător al femeilor, însă nu-și putea imagina că au și ele suflet.

Eu sînt chimist, iar chimia este o ramură în care femeile se afirmă din ce în ce mai mult. Cum să nu prețuiesc răbdarea lor imensă, meticulozitatea, perseverența, inteligența analitică, punctualitatea!

Iar drept principală calitate am să o numesc tocmai pe aceea pe care Skalkovski a ignorat-o la timpul său. Sufletul.

EVGHENI TRUBIȚIN, ministrul transporturilor auto al R.S.F.S.R.:

Inteligența și tactul. Numai aceste calități le ajută pe femei să rezolve situațiile conflictuale. Și acasă, și la lucru, și la volan.

MARINA POPOVICI, pilot de încercare:

Lucrez de mulți ani într-un colectiv de bărbați. Admir multe calități absolut remarcabile ale bărbaților. Dar observ că unii, deindată ce o femeie ajunge să se descurce la fel de bine ca dinșii, se simt răniți în amorul lor propriu.

Dacă nouă, femeilor, ni se mai pot ierta anumite slăbiciuni — doar se socotește că forța noastră rezidă tocmai în slăbiciunea noastră — bărbaților nu li se pot trece cu vederea asemenea sentimente meschine ca invidia sau ranchiuna. Nu, emanciparea femeii n-a răpit bărbaților dreptul de a fi sexul tare!

Prețuiesc la bărbați bărbăția, înțelegerea față de femeia care lucrează alături.

GALINA PERCIKOVA, doctor în medicină:

Prețuiesc la bărbați înaltul profesionalism. Asta în primul rând. Și, bineînțeles, trebuie să aibă și un mic hobby, util nouă femeilor. De exemplu, să le placă să gătească. Imaginați-vă următoarea scenă încântătoare: noi stăm în fotoliu și ne odihnim citind o carte, iar ei se odihnesc... la bucătărie, preparându-ne mîncarea preferată... Înșă, pentru a-și alege un asemenea hobby, bărbatul trebuie să aibă neapărat o inimă bună. Îndrăznesc să fac această a-

firmație științific întemeiată în calitatea mea de cardiolog.

ELVIRA AVERKOVICI, maestră emerită a sportului:

Apreciez o calitate care, din păcate, nu se găsește chiar pe toate drumurile: simțul umorului. Nu în duelurile verbale, ci în situațiile de viață.

Și mai apreciez indulgența. Nu suport meschinăria și agitația pentru cel mai mic fleac. A fi generos și stăpînit — iată în ce rezidă forța oricărui bărbat, chiar și a celui mai puternic halterofil.

IRINA BUGRIMOVA, dresoare:

Bărbatul trebuie să fie înțelept ca șarpele, bun ca elefantul, harnic ca furnica, mîndru ca leul. Și în nici un caz încăpățînat ca oaia, șiret ca vulpea, laș ca iepurele. Să mi se ierte aceste asociații cu lumea animalelor, dar asta îmi este meseria. De o viață întregă dresesz animale sălbatice, dar nu s-a găsit încă bărbatul care să mă „dreseze” pe mine. Aici treaba n-ar mai merge cu biciul, ci cu tandrețea, răbdarea, inteligența și neapărat cu simțul măsurii. Sînt și calitățile pe care le prețuiesc cel mai mult la un bărbat.

PENTRU TENUL DUMNEAVOASTRĂ

Culorile anotimpurilor

Fiecare anotimp are farmecul și, mai ales, culorile lui. În lunile mai sărace în soare, ca acelea de toamnă și de iarnă, tenul trebuie înviorat cu ajutorul fardului, pentru a nu se pierde strălucirea care face înfățișarea atât de plăcută, de atrăgătoare. Învățați deci subtilul joc al culorilor sezoniere în machiaj. Și pe al discreției totodată. De pildă, obrații dv. vor părea mai puri cu un fond de ten bej deschis sau chiar roz. La care se „asortează” buzele colorate mai luminoase, pomeții atinși doar cu un fard roz deschis și ochii marcați printr-o linie foarte subțire, peste care genele colorate delicate cu rimel vor proiecta umbra lor de mătase.

Pleoapele vor împrumuta culoarea cerului pal, a verdei stins sau vor fi fardate în nuanțe de maro deschis ori galben-auriu. Părul, pieptănat și bine periat, va fi astfel mai strălucitor în lumina nu totdeauna darnică a zilei. Veți căuta coafuri simple pentru un păr scurt sau ocure lejere, care să se potrivească beretelor, pălăriilor sau căciulilor pe care le purtați iarna.

Nu vă demoralizați dacă aveți un obraz tern, fără strălucire. Îl puteți înviora cu un fond de ten roz. Dacă este îngust și slab, încercați să-l machiați cu un fond de ten bej-auriu, iar

Natura trebuie ajutată și — de ce nu? — uneori corectată!

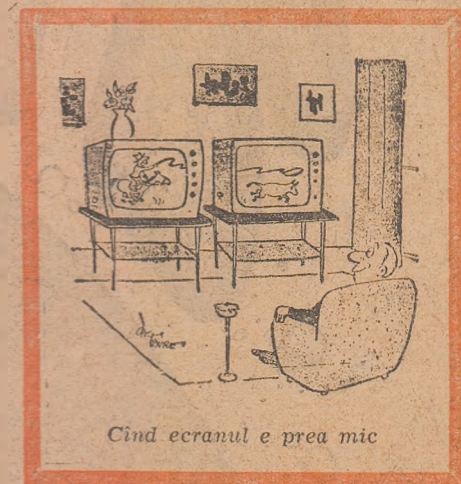
conturul și chiar rotundul obrazului îl deschideți cu un fond de ten mai luminos, de culoare bej deschis, care-i va mări volumul, prin iluzie optică.

Dacă aveți un nas care se înroșește la frig sau la soare, dați-l cu un fond de ten mat și pudrați-l cu o pudră de culoare mai închisă decît restul obrazului.

În zilele posomorite machiajul trebuie să fie cald și luminos, însă nu strident. Fondul de ten va fi mai deschis, buzele mai strălucitoare, datorită unui ruj viu colorat și gras, ochii subliniați delicat și pleoapele colorate în tonuri pastelate de bleu, bleu-vert sau verde deschis. Un fard ușor și bine estompat pe obraz, în cazul cînd obrazul nu se înroșește pe timp friguros, dă prospețime tenului. În caz contrar, renunțați la fard. Sprîncenele nu trebuie colorate prea negru și nici să fie prea groase.

Pentru zilele însorite ale verii, cînd aerul este diafan și cerul atât de albastru și de aproape de parcă l-ai putea atinge cu mîna, nu vă încărcați cu

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
g dialog dialog dialog a
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dialo

farduri, fiindcă totul se observă îndoit-întreit în această lumină de cristal. Fondul de ten trebuie să fie fluid, aproape invizibil, pudra translucidă, rujul luminos, dar nu prea gras.

Dacă aveți riduri sau alte mici „avarii” ale obrazilor, evitați în această perioadă fardul de pleoape, care atrage privirea cînd este în plus, ba mai atrage atenția și asupra ridurilor sau defectelor pielii. În schimb, dacă sinteți tinere și aveți un ten proaspăt, puteți sublinia fără grijă ochii cu o linie delicată și pleoapele cu fard bleu sau verde.

K. Rodnina

SPORT

Arbitri pe și în afara stadioanelor

După ce și-a încheiat cariera, arbitrul italian de fotbal Nino Guzzi s-a făcut ceasornicar. Dar cum fotbalul a rămas pasiunea lui și în afara stadionului, deșteptătoarele pe care le produce amintesc mereu de sportul-rege: la fiecare cincisprezece minute se aude rumoarea galeriei; cadranul nu are cifre, ci figurine de jucători cu numerele corespunzătoare, iar în locul soneriei obișnuite răsună un fluier ascuțit de arbitru, care ar scula din somn și un mort. Cum era și de așteptat, ceasurile „fotbalistice” se bucură de mare căutare, mai ales în Brazilia.

Unde arbitrul Victor Barreira a compus o „Simfonie a arbitrilor”. Lucrarea este alcătuită din patru părți, fiecare avînd un titlu cit se poate de concret: „Începutul jocului”, „Lovitura de pedeapsă”, „Nerușinarea suporterilor” și „Tulumbele pompierilor”. „Am vrut să-mi redau astfel impresiile” — a explicat compozitorul-amator.

În schimb, un confrate belgian a avut de furcă cu jucătorii. În cursul unui meci original, desfășurat la Bruxelles între echipa „Comitetului pentru purtare corectă în viața publică” și echipa „Mișcării pentru mai multă politețe în relațiile cotidiene”, arbitrul a fost silit să elimine de pe teren, pentru duritate, cite cinci jucători de fiecare parte.